

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 31
júl, august 2021
cena 1 euro

7-8

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Zomlel ho august 1968

NÁŠ ROZHOVOR

Šéfovať odborom vo Východoslovenských železiarňach, podniku, ktorý tvoril 11 percent hrubého domáceho produktu, bola v minulom režime kariéra ako hrom. Vzdať sa jej len za presvedčenie prameniace z vlastného svedomia, bola cesta do hlbokého temna. O priazeň takých, ako Ivan Jesenský (1930), sa uchádzali mnohí, aj neskorší prezident SR Rudolf Schuster. Rok 1968 bol pre rodinu Jesenských zlomový. Syn Ivana Jesenského, Roman, mal v tom čase päť rokov. Je presvedčený, že keby otec žil, Schuster by sa nebol stal prezidentom. S Romanom Jesenským (1963) sa zhovárame o udalostiach v roku 1968 a po nich, i o tom, ako zasiahli do života jeho rodiny.

● Keď 21. augusta 1968 vstúpili do našej krajiny spojenecké

Roman Jesenský

Foto Eva Zelenayová

vojská, mali ste iba päť rokov. Pamätáte si niečo z tohto obdobia?

Narodil som sa v Košiciach v roku 1963. Napriek tomu, že v čase invázie vojsk do našej vlasti som mal len päť rokov, veľmi dobre si na to spo-

mínam. Dokonca na Hlavnej ulici som zažil strelbu. Stáli sme s mamou pred Tuzexom, keď došlo k úmrtiu občana Košíc. Ešte dlho bola na tom múre jeho krv.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda

Až vedecky sa zabíja vo veľkom

2

List predsedovi Vlády SR

3

Eva Zelenayová

Umlčať politických väzňov? Nemožné!

3

Mária Dvorčáková

Na vzburu veriacich v Levoči sa nezabúda

4

Ján Košiar

Pamätaná tabuľa A. Hlinkovi vo Valaskej Belej

8

Marián Tkáč

Čo bude v septembri? 9

Rafael Rafaj

Dilema: Hovoriť pravdu, alebo..

13

Martin Lacko

Slovenské vojnové cintoríny z roku 1941

17

ročník 31 • júl, august 2021

Až vedecky sa zabíja vo veľkom

Jedna z novších zlomyseľností v Bratislave sú chodníkové billboardy, ktoré vám nielen bránia vo výhlade na autá, aby ste vedeli kedy môžete prejsť na druhú stranu, ale aj normálnemu mysleniu. Minule mi zastal cestu jeden s nápisom: „Názory starých rodičov? Nechajte si ich. My chceme politikov VERIACICH vede.“ A k tomu ešte posmešná kresbička so spínaním zaostalých rúk ku svätožiare. Priznám sa, vystrašilo ma to, pretože práve „viera vo vedu“ priniesla najviac mŕtvol v histórii ľudstva. Žeby začínalo ďalšie kolo? Tak sa aspoň stručne pozrime na to, ako sa vzávanie vedy odrazilo v novších európskych dejinách.

Samozrejme, že v takomto prehľade musíme začať tým najväčším míľnikom európskeho humanizmu, altruizmu a vedeckého prístupu, Francúzskou revolúciou. Odrazu sa vyrojili samí „filozofi“ – materialisti, ateisti a najbizarnejší rozumkári, ktorých nemal kto vysmiať. Naopak, spochybňovanie všetkého v rámci uhladenej konverzácie sa stalo módou aj aristokratických salónov. Hlavným poznávacím znamením bol materializmus, ktorý vyznávali na úrovni tej najprimitívnejšej povere.

Francúzsky historik Augustin Cochín (padol na fronte v roku 1916), ktorého teraz začína Európa objavovať, po dlhoročnom štúdiu všetkých veľkých aj lokálnych archívov došiel k presvedčeniu, že Jakobínizmus je završená forma jedného druhu politických a spoločenských spolkov, rozšírených v druhej polovici 18. storočia. Boli to literáti, akademici, slobodomurári, vlastenecké a kultúrne kluby, všeobecne nazývané „spoločnosti mysliteľov“. Tí sa vyznačovali príklonom k filozofovaniu a teoretizovaniu a otázky praktického života takmer ignorovali. To bol hlavný zdroj Francúzskej revolúcie, ktorej hlavným ovocím bol teror, gilotína, masové popravy a hlavne – „vedecká“ nenávisť ku kresťanstvu. Napríklad vo Vendée revolučná armáda vyvraždila viac ako 100 000 mužov, žien a detí, z veľkej časti napichovaním na bodáky. Možno šťastie, že vtedy veda až tak ďaleko nepokročila a nevyrábali sa ešte gulomety. Tých zverstiev by sme narátali podstatne viac, ale spomeniem iba jednu epizódu, pretože je typická pre presadzovanie „vedeckej“, protitárskej kultúry.

V dedine Bedoin ľudia zvalili tzv. „Strom slobody“, ktorý im tam postavili revolucionári. A keďže nenašli vinníkov, za taký rúhačský, antipokrokový čin 63 občanov ihneď postriekli alebo im stáli hlavy, zvyšok vyhnali a dedinu podpálili. Jednoducho – celá dedina bola popravená, tak ako človek.

To najškodlivejšie, čo táto revolúcia priniesla, je obsiahnuté v ich hlavnom ideologickom hesle: „Sloboda, rovnosť, bratstvo“. Typický konštrukt rozumu, ktorý neberie žiadny ohľad na skúsenosť, transcendenciu – jednoducho na skutočnosť. **Sloboda** tu znamená iba neukotvenosť a bezhraničnosť zákonite ústiacu do despotizmu, podobne ako extrémny liberalizmus. To nie je sloboda,

rozviazanie rúk pre tvorenie a budovanie, je to iba otvorenosť k neformnosti, odhodnenie civilizačných návykov, ktoré za tisícročia urobili zo zvierat ľudského tvora. Z toho nemôže vziť nič iné ako orgie pri válove s miliónmi povraždených na konci. **Rovnosť** je zase hádam najväčšie znásilnenie ľudskej prirodzenosti, keď dovedená do dôsledkov znamená iba najväčšiu nespravodlivosť, čo je zároveň najintenzívnejšia politická rozbuška. No a **bratstvo** už veľmi jednoducho znamená iba totálny kolektivismus v záujme vládcov, keď ľudia už sami v zárodok potláčajú iné názory a nenápadne si navzájom osvojujú tie „správne“.

O revolúcii v Rusku len krátko (o samotnom terore odporúčam článok v Svedectvo č. 9, 10/2017, Besnota v pekle). Nakoniec, Salvador Dalí vtipne povedal, že „Ruská revolúcia je Francúzska revolúcia, ktorá sa oneskorila kvôli zime.“ Veď aj prvý, kto hlásal myšlienky komunizmu nebol Karl Marx, ale Joseph Fouché už v roku 1793. Ale aj tu prvé čo padne do oka, je až nadmerný výskyt prívlastku „vedecký“. Vedecká filozofia, vedecký materializmus, marxistická veda, vedecké základy leninizmu, vedecká ekonomika, samozrejme vedecký komunizmus, no a nad všetkým kraľuje vedecký ateizmus. Všetko ostatné bola buď buržoázna paveda alebo ópium ľudstva. Samozrejme že tí, čo neverili v tú správnu vedu a v posvätné texty marxizmu, boli aj krvavo prenasledovaní. Zaujímavé, že práve v tom najvedeckejšom tábore niektoré vedné obory boli úplne zakázané. Ale keď veda nemôže byť pluralitná, znamená to, že je to iba ideológia a žiadna veda. A tak podobne ako v revolučnom Francúzsku, aj náš „najvedeckejší a najpokrokovejší tábor pokroku“ bol ekonomicky mimoriadne zaostalý a nevykonný. Zastarané technológie, neekonomická výroba, miliardové ekologické škody, žobrácka životná úroveň tesne nad úrovňou tretieho sveta, ktorá vzhľadom na „hlboké“ vedecké základy marxizmu-leninizmu pretrvávajú v podstate dodnes, a mohli by sme pokračovať... Nakoniec, pre utopistov je nielen minulé, ale aj súčasný život iba utrpenie, pretože stále ešte nenastal ten vytúžený čas bratstva, rovnosti a humanizmu, do ktorého nás voviedie pokroková veda...

Lenže – práve viera vo vedu znamená vedu absolútne poprieť, pošliapať jej najzásadnejšie východiská. Veda, tá ozajstná, nikdy nepozná konečné riešenie, pretože tá je iba neuzavretá, večné hľadanie s pokorou voči večnosti. Aj preto má európska veda svoje začiatky v kláštoroch. Tá veda, ktorej vďačíme za rozprávkový rozkvet Európy, ktorú nenávisníci práve chcú rozkopať. Myslia si, že konečné „vedecké“ riešenie poznajú iba politici. Preto práve politikom, ktorí „veria“ vede, sa nesmie veriť, ani im zveriť do rúk moc. Lebo ju iba zneužijú na výrobu nových technokratických nástrojov pre svoje politické ciele, ktoré sa vždy nakoniec zmenia iba na nové spôsoby útlaku a nové kopy mŕtvol.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petránský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Predplatné 10 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciamy** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Vážený pán predseda Vlády Slovenskej republiky,

na našu žiadosť o stretnutie v mimoriadne závažnej veci, keď ide o životaschopnosť a existenciu našej organizácie, ste reagovali jej posunutím referentovi, ktorý stál v začiatkoch odoberania prostriedkov na činnosť našej organizácie a ktorý opäť nič nevybavil. Toto považujeme minimálne za neúctu voči našim členom a pôvodnej i najstaršej organizácii politických väzňov na Slovensku. Jej členmi boli aj také osobnosti ako kardinál Korec, ktorí neodškriepiteľne priniesli najväčšie ľudské obete za nastolenie demokracie, z ktorej Vy, v súčasnosti predseda vlády, môžete brať úžitok.

Zarážajúci je fakt, že do pridelenia dotácie ste vniesli politický, ak nechceme rovno povedať korupčný rozmer, keď organizácii, ktorá vznikla iba odčlenením od našej organizácie v roku 1999 ako platforma jednej politickej strany, ste prideliť oveľa viac finančných prostriedkov na činnosť, než našej, teda autentickému organizácii politických väzňov.

Žiadame Vás, pán predseda vlády, aby ste si ešte raz pozorne prečítali náš list z 25.5.2021.

Odobratie prostriedkov našej organizácii odporuje Zákonu 526/2010 Z.z. ktorý hovorí o financovaní zabezpečenia materiálno-tech-

nických podmienok na organizovanie pietnych spomienkových akcií, publikačnú, edičnú, dokumentačnú a archivačnú činnosť, mzdové výdavky a hospodársko-správne výdavky. Z pridelených „dotácií“ nie je naša organizácia schopná plniť tieto podmienky, najmä keď uvažujeme, že pobočkami s aktivnými funkcionármi pokrývame celé Slovensko.

Za čias vlády komunistov boli politickí väzni prenasledovaní a šikovaní aj po prepustení z väzenia, tak ako ich rodiny, až do konca života. (Upozorňujeme, že všetci naši členovia boli súdne rehabilitovaní.) Po krátkom vydychnutí po roku 1989 však Vaša vláda opäť prenasleduje politických väzňov.

Keďže tento donebavujúci škandal zapríčinila Vaša vláda, žiadame Vás o nápravu. Ak nie ste ochotný stretnúť sa osobne, žiadame Vás, aby ste zabezpečili navýšenie prostriedkov na normálnu činnosť našej organizácie. Veľa našich členov je už vo vyššom veku a takto ich ponižovať na sklonku života považujeme za nedôstojné Vlády SR.

S úctou

Ing. Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Umlčať politických väzňov? Nemožné!

Hodnotový základ politických väzňov komunizmu sústredených v občianskom združení PV ZPKO spočíva na kresťanských a národných princípoch. Ten k svojej existencii potrebuje demokraciu ako soľ. Nedávno bolo zmarené právo občanov na referendum o predčasných parlamentných voľbách a je jedno, kto má na tom zásluhu. Pri pohľade na politickú scénu je azda aj dobré, že to tak dopadlo. V súčasnosti by s najväčšou pravdepodobnosťou vládu zostavovalo dnešné koalíčné zoskupenie plus progresívci. Kresťansko-národne orientované politické subjekty sú tak rozhádzané a rozdrobené, že by sa s určitostí do parlamentu nedostali.

V ostatnom čase od rozličných politikov zaznievajú ustavičné výhrady voči politickým rivalom. Niežeby občas nemali pravdu. Veď zrušenie tzv. Mečiarových amnestií počas vlády Róberta Fica sa rovnalo zrušeniu právneho štátu a to je veľmi vážny problém. V minulosti aj zakladateľovi druhej slovenskej štátnosti Vladimírovi Mečiarovi mnohé vyčítali, napríklad útok na predsedu Matice slovenskej kvôli jazykovému zákonu. Ale vzhľadom na schopnosť realizovať národnostátne záujmy mu to odpustil aj spiso-

vatel Ladislav Ťažký. Ak sa v súčasnosti nezmieria lídri národne a kresťansky orientovaných strán a nespoja svoje sily na záchranu štátnosti, opäť sa ocitnú na smetisku politického diania, ako v ostatných dvoch voľbách. Prečo? Lebo peniaze. Lebo jedno percento ľudí vlastní 99 percent svetového bohatstva a môže si kúpiť koho potrebuje na realizáciu svojich cieľov. Politikov, vedcov, ako nám to popisuje vo svojich knižkách G. Soros. A táto skorumpovaná skupinka ešte cynicky

SLOVO SVEDECTVA

diktuje svetu boj proti korupcii...

Ak hovoríme o kresťanských a národne orientovaných stranách, ktoré sú blízke nášmu hodnotovému založeniu, teda o konzervatívno-pravicových, tak rozhodne medzi ne nepatrí KDH. Od samého začiatku jestvovania spojilo svoju existenciu s nemeckou CDU, z ktorej pod vedením zväzčky Angely Merkelovej sa postupne stala strana vyslovene antikonzervatívna, dokonca tvrdo bojujúca proti pravici. Túto líniu neskôr potvrdil aj generálne mladší pokračovateľ vo vedení hnutia Alojz Hlina. KDH nie je národným politickým subjektom a proti štátotvorným stranám sa dokázalo spojiť aj s komunistami v SDL a podieľať sa na politike oslabovania štátnosti. Napokon naša

organizácia má konkrétnu skúsenosť, keď platforma KDH v roku 1999 odišla z našej organizácie, aby ju oslabil a založila vlastnú s ukradnutým starým názvom. A naďalej preferuje čechoslovakistickú líniu aj prostredníctvom bývalých poslancov za KDH, čím rozdeľuje a oslabuje národ.

Naša organizácia združuje politických väzňov komunizmu. Znamená to, že sa angažovali a aj angažujú voči politike marx-leninizmu. Mladší si už nepamätajú zatváranie ľudí za názor, za príslušnosť k tzv. nepriateľskej triede, dokonca za protištátny vtíp. Skôr sa im z bývalého zriadenia vynára to, čo sa im z dnešného pohľadu zdá atraktívne. A súčasný edukačný systém skôr zahmlieva než osvetľuje minulosť. Ani aktuálna vládna moc nemá záujem o pravdivý výklad slovenskej histórie, ba všemožne sa usiluje oslabiť angažovanosť občanov a umlčať svedkov nedávnej minulosti. Podporuje vytváranie názorového geta a iniciatívne prispieva k zrušeniu plurality médií, čo je zároveň útok na Ústavu SR. Tento tlak sme pocítili aj v našej organizácii a aj vydávanie Svedectva je už len v rukách našich čitateľov. Za podporu ďakujeme.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Na vzburu veriacich v Levoči sa nezabúda

V roku 1949 to vrelo na celom Slovensku. V kostoloch sa čítal komunistickou stranou zakázaný Pastiersky list. Aj v Levoči. Vypukli prvé nepokoje. Ľudia sa rozhodli strážiť farský úrad, no proti bezbranným veriacim zakročila skupina príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti. Vzbury občanov proti zatýkaniu kňazov patrili medzi významné vzopätia občanov. Došlo k nim od 15. júna do 15. júla 1949 v šesťdesiatich lokalitách. Vzbury v 34 obciach predstavovali trestné oznámenie na 1136 osôb, z ktorých bolo 467 odsúdených. Celková výška trestov sa vyšplhala na 547 rokov.

Udalosti v Levoči v dňoch 25.-26. júna 1949 patrili medzi prvé komunistami vyprovokované. Už 1. júla vyhlásili prvé rozsudky pre zločin vzbury. Mária Vilkovská 10 rokov, Štefan Onderuš 8 rokov, Mária Neupaverová 7 rokov... Medzi obžalovanými bol aj profesor Gymnázia v Levoči Rudolf Jurík odsúdený na dva roky. A nasledovali tresty pre 43 ľudí, mladistvých nevynímajúc. Celkovo pre levočskú vzburu vyšetrovali 191 ľudí a 52 odsúdili.

V roku 2019 odhalili v levočskom

Pri pamätnej tabuli Rudolfa Juríka. Vpravo v strede profesorka Emília Osifová.

Foto archív

gymnázium pamätnú tabuľu Rudolfa Juríka. Ako učiteľ dejepisu zdôrazňoval, že historické udalosti treba chápať a hodnotiť v rozsahu dobových podmienok. Založil skautsky oddiel avšak po nástupe komunistov k moci v roku 1948 sa stal pre režim nepohodlným. Štátna moc využila vzburu v Levoči a obžalovala ho z jej organizovania. Odsúdili ho na dva roky väzenia, ktoré si odpykával v Leopoldove a Jáchymove.

Pietna spomienka na udalosti Levočskej vzbury sa tohto roku uskutoč-

nila 25. júna a pozostávala z dvoch častí. Pri pamätnej tabuli profesora Rudolfa Juríka v Gymnázium Janka Francisciho – Rimavského si na svojho triedneho profesora zaspomínala profesorka Emília Osifová a o udalostiach vzbury informovala študentov predsedníčka Regionálnej organizácie PV ZPKO v Prešove a dcéra politického väzňa Mária Dvorčáková. Za obete násilia komunistickej moci slúžil večer sv. omšu Mons. František Dluhoš.

Mária Dvorčáková

Vyznanie profesorky Emílie Osifovej

Dodnes učí na Gymnázium Janka Francisciho – Rimavského v Levoči bývalá žiačka profesora Rudolfa Juríka - Emília Osifová. Počas pietnej spomienky na účastníkov Levočskej vzbury, z ktorej organizovania bol profesor Jurík obvinený, si zaspomínala na svojho triedneho profesora a ukázala študentom aj text od neho vo svojom pamätníčku.

„Tzv. „Vítazný február 1948“ priniesol, okrem iného, aj reformy v školstve. A tak sa stalo, že sme sa zo sekundy (druhý ročník gymnázia) museli vrátiť na základnú školu, aby sme tam ešte pobudli dva roky. Keď sme sa potom znovu vrátili na gymnázium, veľa sa tam zmenilo. Naš triedny pán profesor Rudolf Jurík tam už nebol. Skauting bol zrušený, modlitby počas vyučovania nahradili „pokrokové“ piesne. Na základnej škole nás vyučovali aj rehoľné sestry, ktoré jedného dňa odviezli autobusmi - nevedno kam... Z mestského rozhlasu sa ozývali správy o vypočúvaní biskupa Jána Vojtaššáka a jeho smutný hlas, ovplyvnený krutosťou vyšetrojúcich... Začali sa roky útlaku

vieri a náboženstva, prenasledovania veriacich, ustavičný strach o štúdium, zamestnanie, vlastnú identitu – to boli znaky, ktoré priniesol povestný „Február“.

A predsa – z týchto čias, keď sme ešte netušili, čo nás čaká, pochádzajú slová i činy múdrych, statočných ľudí, akým bol aj náš pán profesor Rudolf Jurík, na ktorých s úctou a láskou spomína aj žiačka – majiteľka pamätníčka a v ňom vzácneho textu. Pravdivé a úprimné slová dokážu ľudí povzbudiť, poučiť i potešiť v ťažkých chvíľach. Ak pochádzajú z úst múdreho a šľachetného človeka, akým bol náš pán profesor – majú veľkú cenu, veď odrážajú odvahu, múdrosť i odkaz tým, ktorých viedol ako pedagóg i skautský vodca.

V tom čase neboli mobily, internet ani sociálne siete a odkazy sa často na požiadanie písali do „pamätníkov“ – malých zošitov, knižočík.

V jednom pamätníčku je i nasledujúci text od nezaбудnuteľného človeka – autora - s iniciálkami R.J.“

(Uverejňujeme na 24. strane.)

Bernarda Nemčeka popravili v Prahe na Pankráci

V Likavke pri Ružomberku si 29. júla t.r. uctili pamiatku popraveného rodáka Bernarda Nemčeka. V tento deň uplynulo 66 rokov od jeho násilne prerušenej životnej cesty. Mal iba tridsať rokov. Kresťanov a vlastencov na Slovensku obnovený československý štát stíhal za vlastizradu. Najmä tých, čo sa nechceli vzdať myšlienky slovenskej štátnosti a naopak, nechceli sa nechať zotročovať komunistickým systémom. Združovali sa v Bielej légii, aj Bernard Nemček.

Pietna spomienka sa začala sv. omšou. Kostol zaplnili domáci farníci, rodina Bernarda Nemčeka a členovia občianskeho združenia Politický väzni Zväzu protikomunistického odboja. Hlavným celebrantom bol duchovný PV ZPKO Ján Košíar, ďalej dp. Pavol Ondřík a dp. Vladimír Malec. Z vedenia organizácie bol prítomný jej predseda Ján Litecký Šveda a predseda regionálnej organizácie PV ZPKO v Žiline Kvetoslav Gregor. Po skončení sv. omše slávnosť pokračovala kladením vencov pri pamätnej tabuli B. Nemčeka a príhovormi. Ako prvý priblížil život popraveného starosta obce Ing. Marián Javorka. Povedal, že „Nemček sa zapojil do protikomunistického odboja prostredníctvom priateľov Tibora Moleka a Antona Šišku. Zbierali informácie pre zahraničie. Nemček vytvoril odbojovú bunku spolu s Františkom Seleckým.“ Pripomenul, že Štátna bezpečnosť ho začala sledovať a vo februári 1955 aj zatkla. A z malej spravodajskej bunky, ktorú napokon tvoril iba Nemček, vyfabrikovala „veľké ľudácke sprisahanie, ktoré pomocou ozbrojeného povstania plánovalo zvrhnúť komunistický režim.“

Najvyšší súd odsúdil Bernarda Nemčeka – údajného vodcu celej skupiny – na trest smrti. Keďže proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu – vojenského kolégia nebol prípustný opravný prostriedok, rozsudok nadobudol právoplatnosť okamihom vyhlásenia. Popravili ho v Prahe na Pankráci, spoločnili a urnu odmietli vydať rodine. Vraj jeho ostatky sú v spoločnom hrobe...

Ján Litecký Šveda uviedol, že organizácia PV ZPKO sa

Kladenie vencov v Likavke, jej starosta Ing. Marián Javorka (vľavo), podpredsedníčka RO PV ZPKO v Žiline Mgr. Ing. Jozefa Michalcová a predseda RO PV ZPKO v Žiline Kvetoslav Gregor.

Foto Eva Zelenayová

právom môže cítiť pokračovateľom Bielej légie. A to nielen preto, že jej prvým predsedom bol zakladateľ Bielej légie Jozef Vicen, ale najmä preto, že PV ZPKO stojí na rovnakých základoch. Na boji proti patologickému marx-leninizmu a na boji za slovenskú samostatnosť. Tiež pripomenul, že „spoločnosť, žiaľ, nie je naklonená našim ideálom“. Ideálom, za ktoré položil život Bernard Nemček.

S rovnakým posolstvom sa prihovoral aj Kvetoslav Gregor.

Na priestranstve pred Obecným úradom sa vynímal muž s dieťaťom. Išlo o Borisa Čiháka, ktorého stará mama bola sestrou popraveného Nemčeka. Mali ešte dvoch súrodencov. Spomínal, ako poprava zasiahla jeho matku, ktorá žiadala prezidenta republiky o milosť a ten, hoci syn už bol po smrti, jej dával nádej. Manželka Nemčeka zostala v Bratislave, takže ich syna Milana vychovávala stará mama. Keď sa znovu vydala, jej manžel si syna osvojil. Dnes žije vo Francúzsku, no na Likavku nezabúda.

Eva Zelenayová

Pri pamätnej tabuli Bernarda Nemčeka. Štvrtý sprava Boris Čihák, ktorého stará mama bola sestrou B. Nemčeka.

Foto Eva Zelenayová

Jáchymovské peklo po kovidovsky

Už druhý rok sa politickí väzni zo Slovenska kvôli pandemickým opatreniam nemohli osobne zúčastniť v Jáchymove na pietnej spomienke. Pravda, spomínalo sa aj na obete zo Slovenska, veď ako povedal Luboš Modrovič, jeden z organizátorov Jáchymovského pekla, „prvý deň sme sa stretli na cintoríne v Hornom Slavkove a potom pri Červenej veži smrti. Na druhý deň v Jáchymove na sv. omši a potom sme si uctili pamiatku muklov pri Bráne k slobode. Na obidvoch miestach sme si pripomenuli bratov zo Slovenska, ktorých na Jáchymovsku bolo neúrekom a preto zazneli štátne hymny obidvoch štátov“. Neodpustil si poznámku: „Samozrejme, nešlo nespomenúť na tých, ktorí nás už opustili a pomyslieť si, čo by povedali dobe, v ktorej žijeme.“

Košická regionálna organizácia PV ZPKO, ktorá sa každoročne zúčastňovala na pietnej spomienke Jáchymovské peklo a zastupovala našu organizáciu na celoštátnej úrovni, poslala do Jáchymova veniec.

Tohto roku sa konalo už 32. dru-

Kladenie vencov pri Bráne k slobode.

Foto archív

hé stretnutie Jáchymovského pekla. Konalo sa v dňoch 29. až 30. mája t.r. a program mal už niekoľko rokov nemennú podobu: Svätá omša za politických väzňov v jáchymovskom chráme a pietne stretnutie pred ko-

stolom pri súsoší Brána k slobode. Po položení kvetov nasledovali prejavy zástupcov Parlamentu ČR a samosprávy. Na záver zazneli štátne hymny oboch republík.

Mária Dvorčáková

Homília Msgr. Františka Dlugoša

Obete Levočskej vzbury mali v sebe lásku...

V každom človeku sa skrýva základná mravnosť a dobro. Ak im načúva a koná podľa nich, veľkým dielom prispieva k tomu, čo tento svet potrebuje najviac. Nie je to zložité, ale vyžaduje si to odvahy. Vždy si vyžaduje odvahy, ak má človek počúvať hlas vnútorného svedomia a konať podľa neho.

Dnešná svätá omša je spomienkou na dramatické udalosti pred sedemdesiatich dvoch rokov. Pripomíname si odvážne kresťanské i občianske postoj levočských farníkov, ktorí sa postavili proti zlu. Nemôžeme do najmenších detailov rekonštruovať pocity a motívy temer tristo obyvateľov Levoče, čo sa v júnové včasnú ráno zhromaždili pred farou, aby bránili svojho duchovného otca kanonika Jozefa Vojtasa.

Pred novembrom 1989 vtedajšia propaganda vykresľovala priebeh spomínanej udalosti ako provokáciu zmanipulovanej či dokonca sfanatizovanej skupiny, ktorá mala hrubo porušiť vtedajší Zákon na ochranu republiky a ďalšie normy. Až odkliatie Katolíckej cirkvi umožnilo publikovať pravdivý obraz a všetky súvislosti Levočskej vzbury. Vyprovokovaní boli v skutočnosti veriaci...

Prišli, aby zabránili krivde

Nespravodlivo odsúdené obete Levočskej vzbury boli ľudia ako my. Mali v sebe lásku, životnú múdrosť a svoje životné príbehy. Svojimi neohrozenými postojmi a odvahou

napísali vzácnu kapitolu novodobých dejín a pritom vôbec nechceli vstupovať do histórie Cirkvi, farnosti či mesta. Bez silných slov prišli, aby zabránili krivde. Poslúchli hlas svedomia, viery a kresťanskej výchovy vstúpenej v rodinách.

Svedomie je vnútorné svetlo, ktoré nás privádza do styku so skutočnosťou živého Boha. Je akoby kompas, ktorý nám neustále ukazuje správny smer a cestu k pravde. Pod svedomím sa všeobecne rozumie vnútorná skutočnosť, ktorú Sväté Písmo označuje názvom „srdce“. Pomocou svedomia človek obdivuhodným spôsobom poznáva zákon, ktorý nachádza svoje naplnenie v láske k Bohu a bližnému.

Prenasledovanie kresťanov trvá

Levočská vzburá nepripomína iba utrpenie mužov a žien, ale upozorňuje na prenasledovanie vtedajších kresťanov vo svete. Veď po páde totality málokto mohol tušiť, že v treťom tisícročí budeme svedkami masakrovania vyznávačov viery v Ježiša Krista... Matka Cirkvi má aj dnes svojich viditeľných i skrytých mučeníkov. Obeta verných levočských synov a dcér pred sedemdesiatimi dvoma rokmi vytvára fundament novej evanjelizácie. A statočným účastníkom levočskej drámy z júna 1949 patrí čestné, výsostne zaslužené miesto v povojnových dejinách Spiša i Slovenska. Vráťme im všetko svojou láskou, úctou a rešpektom.

Medzititulky redakcia

Hroby ako pietne miesta

Tretie výročie úmrtia **Ludovíta Pavloviča**, člena RO PV ZPKO v Nitre, si na mestskom cintoríne v Nitre pripomenuli jeho priatelia z organizácie politických väzňov: Agátka Fišerová, Jozef Turček, Mária Balážová a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová. Kvety, sviečky, modlitba a spomienky boli súčasťou pietnej spomienky 1. júna 2021.

Druhé výročie úmrtia manželky čestného predsedu RO PV ZPKO v Nitre Pavla Lavu pani **Štefanie Lavovej** si 18. júla 2021 na mestskom cintoríne v Nitre pripomenuli Margita Luknišová, Anna Mesarošová, Agáta Fišerová, Mária Balážová a predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová. Na hrob položili kvety, zapálili sviečky a pomodlili sa za dušu zomrelej. Dcéra, členka organizácie Zuzana Drábeková sa poďakovala za prejavenu účasť, čo zasa teší vedenie organizácie, že medzi nimi jestvuje spätná väzba. (al)

Pri hrobe Štefanie Lavovej.

Foto archív

Obmedzuje ich nielen covid, ale aj financie

Po dlhšom čase než býva zvykom sa uskutočnila informatívna členská schôdza regionálnej organizácie PV ZPKO v Nitre. Dôvod je všeobecne známy: obmedzenia kvôli Covidu 19. Predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová privítala účastníkov a oboznámila ich s aktuálnymi informáciami,

najmä so závermi porady Predsedníctva PV ZPKO zo dňa 24. mája 2021. Snem organizácie, ktorý sa mal uskutočniť tohto roku, sa odkladá na budúci rok a všetci funkcionári dovtedy zostávajú na svojich pozíciách. V diskusii zaznela najmä požiadavka na pravidelné stretávanie sa, a aby si podľa možnosti neprestávali členovia organizácie vzájomne pomáhať. A ak to bude možné, robiť všetko pre to, aby sa na politických väzňov nezabudlo a spoločnosť si vážila to, čo pre slobodu a demokraciu pretrpeli.

Vyslovili želanie, aby prežili napriek tomu, že nemajú peniaze na činnosť a fungujú z vlastných, súkromných prostriedkov. Predsedníčka A. Loudová sa poďakovala členom za účasť, poprial im zdravie a Božie požehnanie a vyslovila nádej na skoré stretávanie v neobmedzenom počte. (al)

Nitránia na púti

Členovia PV ZPKO v Nitre sa 5. júla t.r. zúčastnili na Cyrilo-metodskej národnej púti na Svätoplukovom námestí v Nitre. Slávnosť svätých vierozvestov Cyrila a Metoda oslávili sv. omšou, ktorej predsedal predseda Poľskej konferencie biskupov Mons. Stanisław Gądecki.

V kázni sa venoval aj rozvodom, párom rovnakého pohlavia či umelému prerušeniu tehotenstva poukazyval nato, že by sa to nemalo brať ako samozrejmosť. Vyzdvihol najmä význam kresťanstva: „**Sviatok svätého Cyrila a Metoda je veľkou**

udalosťou, pretože poukazuje na prvotnú úlohu cirkvi.“

Nitriansky biskup Viliam Judák v závere omše pripomenul, že sa začali prípravy na blížiacu sa návštevu pá-

peža Františka. „**Je to veľká radosť a si myslím, že ho všetci veriaci aj neveriaci privítajú ako posla pokoja, zmierenia a nádeje. Som rád, že prichádza na Slovensko a verím, že aj jeho príchod nám pomôže sa trochu upokojiť,**“ povedal nitriansky biskup.

Na sv. omši sa zúčastnili členovia nitrianskej pobočky PV ZPKO Bohumil Louda, Agáta Fišerová, Jozef Turček, Mária Balážová, Anna Mesarošová, Ivan Liday, Helena Hlavačková a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová. (al)

Pamätná tabuľa A. Hlinkovi vo Valaskej Belej

Anton Hlinka, známy hlas Rádia Slobodná Európa, má pamätnú tabuľu vo Valaskej Belej.

Foto archív

V nedeľu 27. júna 2021 sa vo Valaskej Belej (okres Prievidza) uskutočnilo odhalenie pamätnej tabule **donovi Antonovi Hlinkovi SDB**. Domáci i hostia sa stretli predtým na svätej omši, ktorej hlavným celebrantom bol prof. Jozef Kutarňa SDB. Koncelebrovali miestny farár dp. Róbert Stenclák, P. Rajmund Jozef Klepanec OP, dp. Daniel Lukačovič farár z Voderád a dp. Ján Košiar, duchovný PV ZPKO. Pozdravný list poslal nitriansky biskup Msgr. Viliam Judák ako aj provinciál rehole saleziánov don Peter Timko SDB. **Podujatie bolo súčasťou 7. ročníka Memorálu pátra Šebastiána Laba SJ, tiež rodáka z Valaskej Belej.**

Po svätej omši si prítomní vypočuli príhovory historika Martina Lacka o živote a diele oboch pátrov, ako aj osobnú spomienku diplomata a niekdajšieho veľvyslancu vo Vatikáne Mariána Servátka na osobnosť Antona Hlinku.

Iniciátorom vyhotovenia pamätnej tabule, osadenej na bočnej strane kostola, sú predstavitelia Ústavu dejín kresťanstva. Z ich podnetu bola v minulom roku osadená na tomto mieste aj pamätná tabuľa s reliéfom spomenutého jezuitu. Autorom oboch tabúľ je majster Miroslav Pallo zo Žiliny.

Dr. Martin Lacko vo svojom príhovore priblížil životopis Antona Hlinku, ktorý „po Barbarskej noci bol spoločne s ďalšími kňazmi internovaný v PTP v západných Čechách a v apríli 1951 bol členom neúspešnej výpravy Titusa Zemana a spol. Po polročnom skrývaní sa mu vydal druhý útek, 1. augusta 1951. Dostal

sa do Turína kde bol 1. júla 1955 vysvätený za kňaza. Jedenásť rokov v Rakúsku, Nemecku i Taliansku prednášal filozofiu a teológiu vo Viedni, v Kolíne nad Rýnom a v sicílskej Katánii. V roku 1971 dostal ponuku prihovárať sa cez Rádio Slobodná Európa a neskôr aj cez Hlas Ameriky. Jeho hlas bol známym po celom Slovensku, stal sa advokátom prenasledovaných slovenských kresťanov. Vydal aj početné knižné tituly a organizoval tajné transporty náboženskej literatúry za železnú oponu, o. i. aj na faru v Seredi, kde vtedy bol dekanom neskorší arcibiskup Ján Sokol. Do vlasti sa mu podarilo úspešne prepraviť asi 350 tisíc kníh bez toho, aby ŠtB túto jeho sieť odhalila.

Anton Hlinka bol aj členom Európskeho výboru Svetového kongresu Slovákov. Po „nežnej revolúcii“ sa vrátil na Slovensko. Svoj návrat chápal ako splnenie morálnej povinnosti voči milovanej zemi i národu. V roku 1993 privítal vznik druhej Slovenskej republiky pamätnou polnočnou Modlitbou za Slovensko na námestí SNP v Bratislave.“

Ako očitý svedok zákulisia okolo tejto Hlinkovej modlitby prítomným povedal viac Dr. Marián Servátka:

„V decembri 1992 ma po Vianociach na Ministerstve kultúry SR navštívil spisovateľ Peter Valo s návrhom, aby sme vznik štátu privítali po kresťansky – modlitbou. Obaja sme uvažovali, kto ju má predniesť: biskup, katolík, evanjelik? Vyšiel nám populárny kazateľ, uznávaný autor desiatok kníh Anton Hlinka. Peter ma poprosil informovať o tom pána ministra

Slobodníka, aby to vybavil „hore“. Pán minister myšlienku prijal, dal mi za úlohu navštíviť pátra Hlinku a poprosiť ho o krátku modlitbu. Anton ma priateľsky prijal v kláštore saleziánov, kde býval. Bol milo prekvapený, pýtal sa prečo on, ale návrh prijal. Dohodli sme, aby nebola dlhá.

Moderátor slávnostného večera Gabo Zelenay zbadal Antona Hlinku pred tribúnou, pozval ho hore a on následne predniesol túto modlitbu:

Modlitba za Slovensko

Na rozhraní dvoch historických epoch voláme k Tebe, všemohúci Bože, Otec všetkých národov, aby si bol stále s nami, hneď od samého začiatku, už pri prvých krokoch. Po tejto hodine túžili generácie dcér a synov našej slovenskej vlasti. Samostatnosť, ktorej sme sa dožili, prijímame ako dar Tvojej prozreteľnosti a pokladáme za zmluvu medzi Tebou a obyvateľmi medzi Tatrami a Dunajom. Nesmrteľný vládca čias, prebývaj s nami, buď v tejto krajine doma ako náš prozreteľný Otec a pomocník v každej núdzi. Daj vládcovi tejto krajiny Ducha múdrosti a prezieravosti, ravnosti a nezištnosti, obetavosti a pevnosti, daj občanom tejto krajiny Ducha bratskosti a znášanlivosti, vzájomnej úcty a pomoci, svornosti a tolerance. Buď naším Bohom a my budeme Tvojím ľudom.

Anton Hlinka SDB bol laureátom Rádu Andreja Hlinku I. tr. a Rádu Ľudovíta Štúra I. tr., ktoré mu udelil prezident Slovenskej republiky v rokoch 1997 a 1998. Prof. Dr. Anton Hlinka zomrel v Trenčíne 26. marca 2011.

Po odhalení novej tabule položili Marián Tkáč a Marián Servátka k obidvom tabuliam Antonovi Hlinkovi i Šebastiánovi Labovi vence so slovenskou trikolórou.

Ján Košiar
duchovný PV ZPKO

Čo bude v septembri?

V septembri sa začína škola, začína sa jeseň, máme dva dni pracovného voľna – Deň ústavy a deň Sedembolestnej Panny Márie, našej patrónky; príde pápež a 25. septembra sa ide vydávať Kristínka. Šušká sa však o tretej vlne „koronavírusiadu“. Našťastie je leto a Slovensko sa zelená – na koronavírusovom semafore sú všetky slovenské okresy zelené. Nové ochorenia i úmrtia na Covid-19 sa vytrácajú, zdá sa, že rastie počet tých, ktorí umierajú napriek vakcinácii.

A „zlé jazyky“ nedajú pokoj: príde ďalšia vlna. Ak je koronavírus prirodzený, odkiaľ môžu vedieť, že príde nanovo či taký alebo hentaký? To im priamo z neba telefonuje sv. Peter alebo jeho sekretár? Inak by sa, pravda, veci mali, keby bol Covid-19 umelý, ako to tvrdia niektorí vedci.

V jednom i v druhom prípade však verme, že nás nezasiahne pred 12. – 15. septembrom, lebo... ozaj, prišiel by František aj v takom prípade?

Uvidíme

Zatiaľ bol u nás pozemský nástupca Ježiša Krista trikrát. Dnes už svätý Ján Pavol II. nás vystríhal pred strachom: „Nebojte sa!“ – a my sme sa nebáli a pri jeho druhej návšteve sme už mali vlastný štát. A ten štát, Slovensko, podľa pápežovho proroctva má v tomto, treťom tisícročí významnú úlohu. Na audiencii v chráme sv. Petra vo Vatikáne 9. novembra 1996 doslova povedal: „Slovensko má veľkú úlohu pri budovaní Európy tretieho tisícročia. Dobré si to uvedomte! Je povolané ponúknuť svoj veľmi významný príspevok k pravému pokroku európskeho kontinentu svojimi tradíciami, kultúrou, svojimi mučeníkmi a vyznávačmi, ako aj živými silami svojich nových generácií. Dobré si to uvedomte!“

Teraz príde pápež po štvrtý raz. Zatiaľ nevieme, čo povie, pričom povzbudenie typu „Nebojte sa, Slováci!“ by nebolo od veci. Lebo sa bojíme, sme ustráchaní, akoby americký psychológ Albert Biderman (1923-2003) vyvinul návod „na vyvolávanie strachu“ práve pre nás a našu súčasnosť. Stojí za to predstaviť jeho osem bodov, aby sme sa možno práve vďaka ich poznaniu prestali báť.

Takto sa to začalo

Na prvom mieste je izolácia ľudí, ktorá odstráni schopnosť odporu. Izolovaný človek sa zaoberá sám sebou natoľko, že sa začne báť následkov toho, čo by mohol urobiť. Stane sa závislým na svojom mučeníkovi.

Nasleduje zámerné sústredenie pozornosti iba na vybrané námety a odstránenie všetkého ostatného.

Dnes hlavné médiá, televízia a rozhlas, nehovoria o ničom inom, len o koronavíruse. Akoby neexistovalo nič iné, len Covid-19, testovanie, mŕtvi, rakvy, vakcíny... Vakcína je vraj nádej, nádej na výhru v lotérii?

Po tretie: zámerne spôsobené vyčerpanie a debilizácia. Ak ľudia podľahnú strachu z neistoty, zo straty zamestnania a obávajú sa, čo ďalšie príde, debilizácia je tu, berie ľuďom energiu, vyčerpáva ich. Nie sú schopní odporu.

Štvrtým bodom sú vyhrážky. Všetci musia mať zbytočné, ba často dokonca škodlivé rúška/náhuby, inak budú pokutovaní. Všetci musia dodržiavať odstupy, lebo... Vyhrážky vytvárajú u ľudí pocit neistoty, strachu a zúfalstva.

Medzitým prichádza „občasné uvoľnenie“, dočasné zmiernenie požiadaviek – rovnako ako keď sa cvičí pes. Pochvala za poslušnosť. Budúci týždeň bude lepšie. Na štadióny pustíme zopár ľudí. Aj do krčiem. Aj do kostolov, ale čo už povedať o cirkevných hodnostároch, ktorí slúžia omšu s rúškami aj na verejných priestranstvách, akoby sa báli hostie, ktorá je predsa Božím telom, či nie?

A takto pokračuje

Po šieste: ukazovanie všemocnosti, my vás ovládam, my všetko vieme, je zbytočné proti tomu bojovať. Nemáte možnosť odporovať ničomu z toho, čo príde. My dobre vieme, že ďalšia vlna príde... Bohapusté stráženie, či niečo viac?

A je tu aj ponížovanie: povinne chodiť pred ľuďmi s „plienkou“ na obličaji je veľmi ponížujúce, mnohí si už zvykli, ale ešte pred rokom by s niečím takým nikto nesúhlasil. Ponížovanie robí odpor ťažším, bojujeme sa následkov.

Napokon je to vyžadovanie niečoho nezmyselného a nedôležitého. Čím viac triviálna a hlúpa požiadavka, a my s ňou musíme súhlasiť, tým je väčšie ponížujúca pre človeka. Redaktori, aj keď sú pred kamerou sami, sú dokonale „onáhubkovaní“, ťažko sa im dýcha a ťažko im rozumieť. Ľudia strácajú úctu k sebe, strácajú ľudskú dôstojnosť. To postupne zlomí človeka a urobí z neho vrcholne poslušného tvora.

Bude to naozaj tak, že stretnúť sa s pápežom budú môcť len „úplne“ zaočkovaní? A tí, ktorí napríklad aj zo zdravotných príčin sa vakcinovať (s neoverenou vakcínou) nemôžu... tí nemajú právo prísť do blízkosti pápeža a pomodliť sa? Ježiš Kristus predsa chodil aj medzi malomocných a žehnal im...

Pokiaľ ide o Kristínku, vďaka všelijakým tým lockdownom už dvakrát svadbu odložila. Vydá sa v septembri?

Marián Tkáč

Zomlel ho august 1968

Pokračovanie z 1. strany

Až keď sa udalosti trochu utriasli, tak to zlikvidovali. Ale ľudia ďalej chodili zapalovať sviečky na tom mieste.

● Aký ste mali z toho pocit?

Myslel som si, že je vojna. Bývali sme na Terasa a videl som ako idú tanky a doma sa všetko triaslo. Neďaleko nás bola križovatka, výpádovka z Košíc na Šacu, kde robili výkopové práce pre potrubie. Nejakí vojaci tam havarovali a my, deti, sme im niesli konzervy, paštéty a podobne. Videl som, že tí vojaci majú strach. Boli vyhladovaní, ale báli sa ješ, či ich nechceme otráviť. No jedlo si zobrali a táto spomienka vo mne dodnes rezonuje.

● Máte súrodencov?

Jedného brata. On ešte stihol vyštudovať vysokú školu, ja som nedostal odporúčanie.

● Kto to zariadil?

Študoval som v učilišti VSŽ, ktoré som skončil s maturitou. Šéfom personálneho odboru bol Emil Rigo, jeden z tých predstaviteľov, čo schvaľovali vstup vojsk do Česko-Slovenska. Takže on alebo šéfka jeho sekretariátu.

● No jeho podpis nebol na pozývacom liste.

Nie, ale on bol členom predsedníctva strany, ktoré schvaľovalo vstup vojsk. Angličania o tom dokonca natočili film a Riga hral nejaký černocho, lebo on bol cigán. Dopočul som sa, že keď sa ľudia o ňom dozvedeli pravdu, chceli ho lynčovať. Vtedy mu pomohol môj otec, bol predsedom podnikového výboru ROH, ukryl ho v Zlatej Idke. Tam bola centrála odborov. No a on sa mu potom tak odmenil, že ho po previerkach vyhodil zo železiarní.

● Otec nesúhlasil so vstupom vojsk?

Keby len nesúhlasil, on mal takú odvahu, mama nám o tom hovorila, že bol protestovať u veliteľa vojsk v Košiciach. Pokojne ho mohli zastreliť, že si niečo také dovolil.

Ivan Jesenský

Foto archív

Dokonca v rámci železiarní podporoval vydávanie letákov pre pracujúcich, ktoré tlačili každý deň po okupácii. Mal dve deti a nebál sa. Pritom on mal Rusov rád. Železiarne mali veľa družobných vzťahov, veď boli závislé na dovoze rudy z vtedajšieho ZSSR. Ale okupácia bola už cez čiaru.

● Koniec šesťdesiatych rokov sa niesol v znamení hesla „Socializmus s ľudskou tvárou“. Slováci si dokonca vybojovali federáciu v rámci štátoprávneho usporiadania, čo nám Česi dosť zazlievali. Tvrdili, že kým oni bojujú za slobodu, Slováci za samostatnosť. Aj si vybojovali federatívne usporiadanie štátu. Najmä v médiách bolo cítiť politický odmäk. Ako sa s tou dobou stotožnil váš otec?

Ako som povedal, podporoval vydávanie letákov, ale nielen to. Keď okupačné vojská obsadili redakcie, v železiarňach sa pohybovala vojenská pojazdná vysielacia, z ktorej vysielali aktuálne spravodajstvo. Je to zdokumentované. Rusi zúрили, lebo ich nedokázali zamerať. Takže to bol tiež otcov vklad do rodiaceho sa odporu proti režimu.

● Ibaže okupácia potlačila reformný proces aj reformátorov. Aký bol ďalší osud vášho otca?

Prišli previerky a keďže otec bol proti vstupu vojsk, vyhodili ho z práce. No to nebolo všetko. Oni ho potrebovali dostať do väzenia. Takže ho sledovali a nasadili na neho provokatérov. V reštaurácii neďaleko sochy maratónca, keď už mal otec vypité, ho začali podpichovať. A on začal nadávať na Husáka. Povedal, že je k...t a na to bol paragraf. Zaujímam som sa, kto ho udal. Bol to Bulhar Ivan Markovský zo železiarní. V podnikových skleníkoch pestoval zeleninu a kvety pre potreby železiarní. Z ÚPN mám mená všetkých, čo proti otcovi svedčili. Bulhar bol však hlavný uduvaca a po roku 1989 ušiel z republiky. Asi vedel, že ho tu nič dobré nečaká.

● A čo čakalo otca?

V roku 1972 prišli do nášho bytu páni v dlhých kožených kabátoch a zobrali ho. Pol roka strávil vo vyšetrovacej väzbe v Košiciach na Pribinovej ulici. V súčasnosti je tam vedecká knižnica. Mama bola z toho taká vykoľajená a rozmýšľala, ako mu pomôcť. Zavolala Rigovi, že na neho niečo vie a že bude rozprávať. Výsledok bol však taký, že na nás nasadili sledovačku. Chlap pred blokom čítal noviny, ďalší na parkovisku, bolo to dosť drsné. Keď sme to už psychicky nezvládali, mama sa rozhodla odísť k známym do Malej Ldky.

● Vy ste chodili do základnej školy, takže to asi nebolo naddho?

Ivan Jesenský s Jurijom Gagariňom (vpravo).

Foto archív

Isteže. Ďalší problém nastal, keď nám zastavili vyplácanie detských prídavkov. Aj takto sa režim mstil na nepohodlných ľuďoch. Otec dokonca matke poradil, aby ho zažalovala na súde, že neplatí na deti. To trvalo dovtedy, kým ho neodsúdili. Dostal 15 mesiacov a išiel do Ilavy lepiť papierové vrecúška s vrahmi.

● A vy?

Môžem povedať, že mama sa o všetko postarala. Nehladovali sme, radšej si nekúpila topánky, len aby deťom nič nechýbalo. V škole sa mi zasa deti smiali, že mám otca v base a kým iné deti chodili cez víkendy na chaty, my s mamou do Ilavy za otcom. Každé dva mesiace. Mohli sme mu doniesť dvojkilový balíček. Otec fajčil, takže čo sa asi do takého balíčka zmestilo? Nikdy nezabudnem na tú návštevnú miestnosť a na pohľady bacharov.

● Aká kariéra čakala otca po návrate z väzenia?

Súдруh Rigo sa postaral, že ho vyhodili zo železiarní. Našiel si miesto zvárača, kde vyrábali pre Košice nejaké športové zariadenia. Asi po dvoch rokoch ho súдруh Rigo omilostil a zamestnal na periférii podniku v Šaci. Tam bola prevádzka údržby nemocnice a pionierskych táborov. Prijal to miesto, lebo mal dobré organizačné schopnosti, čo tam mohol využiť. Ibaže po dvoch rokoch skončil.

● Čo sa stalo?

Blížila sa jeho päťdesiatka a spolupracovníci mu chystali barový stolík na kolieskach. V roku 1979, teda rok pred výročím jubilea, sme boli na dovolenke, prišlo mu zle a kým prišla sanitka z Michaloviec, zomrel na infarkt. Mal som 16 rokov a videl som otca zomierať.

Na pohreb prišlo 200-300 ľudí a samozrejme, eštebáci. Kto nechcel byť videný, neprišiel. Neprišiel ani náš rodinný známy súдруh Rudolf Schuster, s ktorým sme boli spolu na dovolenke v Taliansku.

● Za bývalého režimu dovolenka v Taliansku, to nebolo pre každého?

Železiarne mali široko rozvinuté družobné vzťahy. Mali aj dobré re-

Ivan Jesenský so synmi.

Foto archív

kreačné zázemie. Takže išlo o výmenné dovolenky. Vtedy ešte Schuster nič neznamenal, s otcom sa poznal v podniku. Išiel bývať do nášho bytu, keď my sme dostali nový. Ale na pohreb neprišiel.

● Čo bolo pre vás z tohto obdobia najťažšie? Vnímali ste skutočnosť, že otca neprávom zavrreli?

Vnímal, vnímal, ale vtedy som to tak nechápal. Ale vnímal som to ako krivdu, lebo deti sa mi smiali. Chápal som, že deti sú deti, mali to od rodičov. Dospieval som a otec odišiel, keď som ho najviac potreboval. A jedno viem, že Rudko Schuster by nebol prezidentom, lebo otec by sa o to postaral. On by mu to zrátal.

● Čo také? Čo by mu zrátal?

Čo by mu zrátal? Jeho činnosť. Nedopustil by oslavu Schustera. Lenže na Schusterovi ľudia vidia. Hlavnú ulicu a vodu. Že rozhodoval aj o tom, kto pôjde na púť do Levoče, o tom sa nehovorí. Avšak vodu do Košíc dal doviešť, až keď mesto kola-

bovalo. A dokonca jednu vetvu z Medzeva. Ležal som v nemocnici s jedným Medzevčanom a dobré slovo na neho nemal. Lebo im zmizla voda v studniach. Stretol som ho aj po novembri '89, keď nevedel, čo bude. Chodil bledý ako stena. A odrazu ho niekto presadil do Slovenskej národnej rady. Ožil a kariéra išla. Ako primátor zadĺžil mesto, urobil stranu na jedno použitie, ako výťah do prezidentského paláca. Z rozprávania mamy viem, že to bol karierista. Dajte mu palec a zoberie ruku. Keď sa stal prezidentom, susedovi povedal: už si nebudeme tykať. Susedovi, čo roky bývali vedľa seba.

● Váš otec tiež mohol mať skvelú kariéru...

Môj otec bol idealista. Ešte pred smrťou veril tomu, že príde k zmene. A to bolo v roku 1972. Otec bol rehabilitovaný v roku 1990, aj železiarne ho rehabilitovali. Za bývalého zamestnanca prijali mamu. Dostala nejakých sedem tisíc korún.

Dokončenie na 12. strane

Zomlel ho august 1968

Dokončenie z 11. strany

● **Máte pocit, že vás bývalý režim trestal za nelojálnosť?**

Určite. Otca zavreli, rodine nedali detské prídavky, mne nedali odporúčanie na štúdium na vysokej škole a cestovanie? Kdeže, maximálne do Maďarska.

● **Spomínali ste, že ste boli na dovolenke v Taliansku. Kam ste chceli cestovať?**

Nechceli sme. Otec iba tak, aby otestoval režim, si dal žiadosť na vycestovanie do Juhoslávie. Prišiel mu list, zamietla sa.

● **Myslíte si, že skorú otcovu smrť spôsobilo väzenie?**

To viem naisto. On to všetko ťažko znášal. Prešiel si životom. Robil v bani na Ostravsku, na Trati mládeže, vedel si ľudí získať. A odrazu sa ocitol vo väzení s nejakými vrahmi a lepil papierové vrecká. Taká degradácia sa nemohla skončiť bez následkov.

● **Ako sa vám žilo bez otca?**

Ťažko, chýbal nám. Neprajníci očakávali, že mamka nezvládne našu výchovu. Ale my sme chceli dokázať, že sa otec nemusí za nás hanbiť. Mamka zostala sama a venovala sa len nám. Nedávno mala 84 rokov a veľa diagnóz. Mrzí ma, že poslanci

Jurij Gagrin (vpravo) na návšteve VSŽ. I. Jesenský v treťom rade prvý zľava.

zákonom o veteránoch rozdelili politických väzňov. Napríklad mamka je chorá, potrebuje lieky a musí sa doprosovať, vypisovať kadejaké žiadosti. Volal som do ÚPN a dozvedel som

sa, že za rok vybaví 40 žiadostí. Čo to je? Veď tí ľudia majú cez osemdesiat rokov, sú chorí, niektorí sa ani nedožijú rozhodnutia o príplatku. Nie je to dobrý zákon.

● **Odkedy ste členom PV ZPKO?**

Od roku 1995 spolu s matkou. Aj svoje deti vediem k tomu.

● **S akým zámerom ste vstupovali do tejto organizácie?**

Dozvedel som sa, že existuje takáto organizácia, tak som pokladal za samozrejmé, stať sa jej členom. Mrzí ma, že niektorí neprihlásili svoje deti do organizácie. Že nás mohlo byť viac. Na snemoch som vídaval stále tých istých ľudí. Vyzval som ich, aby zapojili svoje deti a prišli medzi nás. Niektorí sú zasa vystrašení a chcú už mať pokoj. Ale to nie je riešenie, najmä nie pre bývalých politických väzňov. Azda trpeli na darmo?

Šťastné chvíle s otcom boli predčasne skončené.

Foto archív

Eva Zelenayová

Dilema: Hovoriť pravdu, alebo mlčať a šúchať nohami?

Tak toto je otázka, ktorú riešili ľudia pravdy a odvahy v totalite a ktorú si musíme položiť aj my po dotačnom odkaze z ministerstva vnútra, po pridusení rozpočtu o viac ako polovicu zdrojov. Aké „humánne“ likvidovanie organizácie na úrovni toho „humanitárneho bombardovania“ (1999) za to, že nemáme (opäť) jednotný „mainstreamový“ názor na dianie v minulosti a súčasnosti.

Odkaz ministerstva a nenávistných médií, ktoré ho do tohto kroku dotlačili hejtujúcimi, štvavými článkami (denníky N, SME a najmä portál Aktuality.sk) je viac ako jasný: systém a moc majú problém s pluralitou názorov a našim šírením svedectva pravdy o prejavoch totality. Trafené husi zrejme zagágali.

Tí, čo na vlastnej koži spoznali praktiky totalitného režimu, sú pre šíriteľov nových náhubkových opatrení, najviac nepríjemní. Pochopili sme. Aj v bývalej totalite išlo o vysielanie signálov. Ale my tento finančný neakceptujeme, lebo by sme popreli sami seba a pamiatku tých, ktorým zobrali všetko, okrem pravdy.

My sme sa na rozdiel od KPVS rozhodli, že nezavrhneme odkaz tých väzňov, ktorí už nie sú medzi nami a nebudeme len šúchať nohami, klásť vence a tváriť sa, že v spoločnosti je všetko v najlepšom poriadku, keď sa ožívujú staré heslá budovania nerozbornej jednoty a nových, svetlých integračných a globálnych zajtrajškov.

Nedali nám peniaze, ale nám nedá skúsenosť, vedomie a svedomie zraďiť princípy a ukázať, že kráľ je opäť úplne nahý. Korporátne médiá milionárskych vlastníkov ukazujú ľuďom virtuálnu realitu ako to robili aj socialistické médiá a najmä zapredaní angažovaní novinári na „pulze doby“. Jeden z nich dnes dokonca radí pani prezidentke...

Robili to tiež v mene údajného „pokroku“, tiež v mene „spoločnej integrácie“ (socialistického tábora) a tiež v mene výziev na spoločenský „pokoj“. To aby vláda a karavána zla, rozvrtných ideológií, sebaklamov aj propagandy, zakrývajúcej ekonomickú, sociálnu, no najmä morálnu krízu systému opäť dvojtvárnej a dokonca už aj opäť rozdelenej spoločnosti, mohla napredovať ďalej k priepasti.

Prečo?

Lebo ľudia a organizácie, ktoré to vidia a na to poukazujú sú opäť nezodpovední („triedni nepriatelia“), ktorí vraj šíria akési „hoaxy“, lebo vraj nechcú „liberálnu demokraciu“. Takto nás totiž vidí portál Aktuality.sk

Neviem, či sa inšpirovali Gustávom Husákom a jeho prejavom z 24. júna 1949 k „reakčným elementom“ v Čadci, kde ľudia aj časť biskupov odmietli vymeniť vieru za pokoj a ideológiu. Keby Husák poznal slovo „hoax“, určite by ho v prejave použil. Ale aj jeho reakcia na pastiersky list arcibiskupa Berana stojí na osvieženie pamäte „ako to chodí“ v totalite, najmä pre mladšie ročníky. Lebo niečo v podobnej rétorike počuť opäť z médií aj z úst politikov.

„Za týchto okolností sa hli biskupi...k otvorenému poburovaniu a zavádzaniu veriaceho ľudu. Vydali spoločný pastiersky list [...], operujú lživými tvrdeniami proti nášmu režimu, poburujú tým veriacich ľudí a terorom chcú zabrániť štátu oddaným kňazom a veriacim, aby zostali vernými občanmi a oddanými prívržencami nášho zriadenia“. Podľa Husáka bol to akt „štvavej a lživej propagandy“, a preto „každý statočný občan Republiky musí odsúdiť tieto **banditské metódy**...“ A nasledoval ten skutočný hoax – teda to, čo sa nestalo a čo si súdruh Husák vymyslel, lebo nijaká vražda sa nestala. Mlčiacej a zastrašenej väčšine adresoval skoro ako dnes apel, že ide o „zrejme úmysly rozvracačov

štátu, ktorým nevyhovuje pokoj v našich obciach a mestách“. Ešte sa pohrával, že „kto sa dopúšťa zločinov a kto porušuje zákony... na toho doľahne celá farcha zákonných následkov“.

Pamätníci vedia, že nijaká vražda sa nestala. Ešte aj autor záznamu prejavu (Baššovanský) píše len o „výtržnostiach“. Husák sa vyhecovoal v angažovanom boji proti triednym nepriateľom a Cirkvi až ku konšpiračnému tvrdeniu. Pravda je taká, že jediný, kto tu (politické) vraždy páchal bol represívny komunistický režim a jediný, kto zavádzal bola oficiálna propaganda. Ale výroky súdruha Husáka viedli k tvrdým opatreniam, ktoré prijal Zbor povereníkov. Ako by som mal deťu v dnešných praktikami politikov, aj novinárov.

Autorka pamfletov na PV ZPKO Ivana Hečková (Aktuality) by mohla pochopiť o.i. aj význam tr. paragrafov „rozvracania republiky“, keď ich dáva do negatívnej konotácie.

Súčasný protesty ľudí a zablokovanie cesty v centre Bratislavy stačili angažovaným novinárom, aj politikom na to, aby ako Husák volali po použití prostriedkov polície voči reakčným elementom, čiže ľudu, ktorý má v demokracii právo vyjadriť nespokojnosť - podobne ako pred 72 rokmi v Čadci a v iných mestách.

V tomto kontexte sú tvrdenia súčasného ministerstva voči našej organizácii a pseudo dôvody škrtienia dotácie fabulácie. Veď to naši členovia volali po demokracii, ľudských právach, slobode prejavu, názoru aj tlače vtedy, keď mnohí z terajších mentorov a našich kritikov (prípadne ich rodičia) poslušne prislúchovali totalitnému režimu.

Ešte aj tí prislúhováci, čo súdili „rozvracačov republiky“ sa tvária ako „zodpovední“ reformátori justice a spoločnosti. Ich potomkovia delia opäť spoločnosť na dobrých a zlých; na poslušných a radikálov; na zodpovedných a antivaxerov; opäť rozduchávajú studenú vojnu, akurát že si vymenili tú „správnu svetovú stranu“ - Východ za Západ.

Vediac tieto skutočnosti, sme si položili vo vedení otázku, či budeme pokračovať v šírení svedectva o pravde, skutočnej slobode, ukazovať na falošné predstavy, sebaklamy, cenzúru aj autocenzúru, na slepo oddané nasledovanie našich nových vzorov; či sa postavíme proti zavádzaniu nových totalitných praktík a ideológií do spoločnosti, vytváraniu nových politických väzňov presvedčenia, o ktorých naša mládež ani len netuší, v čom môže skončiť ich virtuálna „sloboda“ a „budúcnosť“? Odpoveď je: Áno. Lebo inak ani nemôžeme.

Každá ideológia v histórii civilizácie vždy začínala s nadšením, búraním „starých poriadkov“, nejakej formy údajnej „nespravodlivosti“, aby nakoniec nastolila totalitnú diktatúru jedného správneho názoru pre všetkých. Každý prienik ideológie – ako sa to deje aj dnes a už okato skončil diktatúrou menšiny nad (demokratickou) väčšinou. Malý zlomok nacistov ovládol terorizovanie nielen Nemecka; pol milióna komunistov ovládalo 14,5 milióna občanov v ČSSR.

Toto poznanie indícií, signálov, metód, praktík, manipulácií aj propagandy nás spolu s povinnosťou hovoriť o pravde, keď iní (opäť) zbabelo mlčia zaväzuje k morálnemu a nie materiálnemu rozhodnutiu. Dúfam, že hovorím z duše väčšiny našich členov, aj sympatizantov a všetkých slobodomilovných ľudí na Slovensku. Jedno je totiž isté v každom systéme zla – pravda nakoniec zvíťazí.

Rafael Rafaj
podpredseda PV ZPKO

Koľko tých múzeí komunizmu máme? Žiadne!

Bolo niečo po jedenástej, vo štvrtok 1. júla 2021, keď som našla budovu a na nej známu tabuľu: Múzeum zločinov a obetí komunizmu. Na zvonček nikto nereagoval, po niekoľkých minútach som videla prichádzať mladého muža.

- Idete do múzea zločinov a obetí komunizmu? – spýtala som sa.

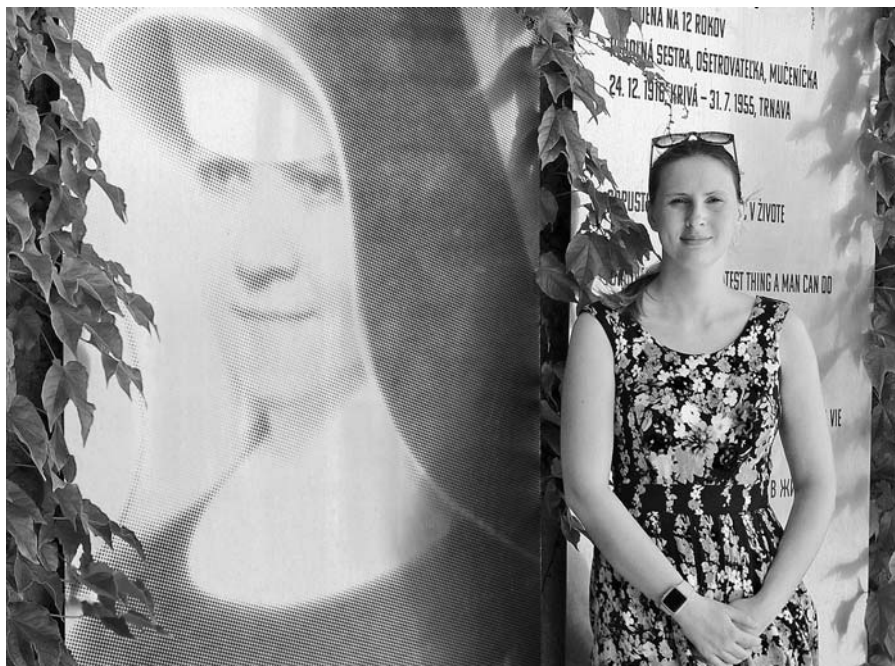
- Nie, tu je internát a ja tu bývam. Už dva roky, ale o žiadnom múzeu som nepočul.

- Tá tabuľa je dosť veľká, nikdy ste si ju nevšimli?

Neveriacky si obzerá informačnú tabuľu a vchádza dnu.

Stojím pred budovou a čakám. Keď sa nič nedeje zavolám na telefónne číslo Občianskeho združenia Nenápadní hrdinovia a dozvedám sa, že múzeum funguje, mužský hlas mi oznamuje, že hneď zavolá Anke Kalafutovej, ktorá mi otvorí.

Anna Kalafutová je príjemné mladé dievča, práve skončila vysokú školu ekonomickú a chce pokračovať v doktorandskom štúdiu. V OZ je koordinátorkou pre vzdelávanie. Vstupujeme do suterénu budovy, vchádzame do miestnosti asi 4x4 metre. Je plná kníh, na jednej zo stien je premietacie plátno, plno škatúl. Anka je zhovorčivá dievča a dozviem sa, že už na základ-

Sprievodkyňa bratislavským Múzeom zločinov a obetí komunizmu Anna Kalafutová.

Foto Eva Zelenayová

nej škole v Kežmarku, odkiaľ pochádza, sa zapojila do projektu Nenápadní hrdinovia. Pokračovala v ňom aj na strednej škole a tak sa dostala aj do tohto múzea, ktoré je prakticky centrálou OZ Nenápadní hrdinovia.

Z rozhovoru vyplynie, že Anka má v rodine ľudí postihnutých bývalým režimom, dokonca jeden z jej predkov zahynul v sovietskom gulagu. Zjavne ju

osudy ľudí, čo prežili teror komunistickej moci, zasiahol a dokáže o nich zaujímavo hovoriť. Ukáže mi ešte jednu miestnosť, podstatne menšiu, kde sú naukladané brožúry o Silvovi Krčmerym i veľký portrét Rudolfa Dobiáša. Dozviem sa, že ho navrhli na udelenie Nobelovej ceny za literatúru, no neuspeli, ale aspoň sa zviditeľnili. Oveľa lepšiu odozvu má práca na školách.

- Do škôl vás púšťajú bez problémov?

- Bez problémov.

Anka spomenie, s ktorými samosprávnymi krajinami sa im najlepšie spolupracuje a postačuje si na nedostatok finančných prostriedkov. Spomenie, že múzeum mohlo mať celkom inú kvalitu, keby bol prešiel návrh bývalej premiérky Ivety Radičovej na zriadenie múzea. Takto existuje len v priestoroch, ktoré im poskytla Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety.

Múzeum má svoju expozíciu aj vo vonkajších priestoroch, kde sú umiestnené tabule blahoslavennej Zdenky Šelingovej, Silvestra Krčmeryho a Vladimíra Jukla.

- Múzeum zločinov komunizmu,

Predsedníčka RO PV ZPKO v Prešove Mária Dvorčáková počas prehliadky košického múzea.

Foto Eva Zelenayová

Múzeum v Košiciach navštívili: zľava Juraj Vrábel, Marika Tomová, Štefan Novák, Roman Jesenský, Ján Brodňanský, Marián Žalobin a Mária Dvorčáková.

Foto Eva Zelenayová

ktoré minulý týždeň otvorili v Košiciach je súčasťou vášho múzea?

- Áno.

- Zaujímavé, lebo v médiách sa objavila informácia, že Košice predbehli Bratislavu.

O zriadenie múzea zločinov komunizmu sa veľmi usilovala aj naša organizácia. No vždy narazila na politickú (ne)vôľu. Dokonca sme našich členov požiadali o artefakty, ktoré by sa mohli stať exponátmi múzea. V bratislavskom múzeu nič nepripomínalo dobové artefakty. Naša organizácia navrhovala zriadiť múzeum v niektorej z väzníc, ako napríklad v Bukurešti alebo v budove bývalej ŠtB v Bratislave. V roku 2010 na tlačovej konferencii k tejto téme Hubert Knabe, riaditeľ bývalej väznice STASI v Berlíne, povedal, že „Slovensko je posledným bielym miestom v postkomunistickej Európe bez takejto inštitúcie.“ Priestory ani vybavenie múzea v Bratislave, ktoré vzniklo v roku 2012 a sídli v dvoch pivničných miestnostiach, nie je reprezentatívne, ani štátnou inštitúciou.

Ako je to v Košiciach?

Dohodol som sa so zakladateľom múzea pánom Pavlom Hricom, že múzeum navštívime 15. júla. Stretneme sa o desiatej hodine – informoval ma podpredseda PV ZPKO a predseda RO PV ZPKO v Košiciach Štefan Novák. Aj tak bolo. Skupinu členov PV ZPKO

privítal a priestormi múzea, ktoré otvorili 24. júna tohto roku, sprevádzal pán Hric. Zaujímalo nás, kto je zriaďovateľom Múzea obetí komunizmu v Košiciach.

- Vytvorili sme konzorcium, ktoré tvoria: OZ Nenápadní hrdinovia zastúpené Františkom Neupauerom, OZ samizdat.sk zastúpené Jánom Šimulčíkom, OZ Amadeus zastúpené Petrom Ďurišom a moja firma Apex, a.s. Košice, povedal P. Hric. Zmluvu o spolupráci máme podpísanú s ÚPN a rokovali sme aj s RTVS, ale tam to ide veľmi pomaly, pokračoval pán Hric. Takže opäť absencia štátu. O vytvorení múzea

štyridsaťročného obdobia trvania komunistického režimu nemala a nemá žiadna vláda záujem.

Našich členov veľmi zaujala mapa obetí komunizmu. Jednotlivé obce sú na nej označené symbolmi, ktoré zobrazujú, aké obete priniesli ich obyvatelia. Viacerí si mapu aj vyskúšali.

Múzeum je umiestnené v bývalom meštianskom dome v Košiciach Starom meste v dvoch krídlach, ktoré spája precízne upravené átrium. Ide o prvé multimediálne múzeum na Slovensku. Na rozlohe 300 m² je hlavná výstavná miestnosť na prezentáciu témy výstavy, malá kinosála, knižnica samizdatu a prednášková sála. Dozvedám sa, že Nadácia Konrada Adenauera je partnerom múzea. Prekvapí panel o podzemnej Cirkvi, kde je ako prvý uvedený Vladimír Jukl a až na druhom mieste Ján Chryzostom kardínál Korec.

Na Slovensku ani za vyše tridsať rokov od zmeny režimu nevzniklo žiadne štátne múzeum obdobia komunizmu. Múzeum, ktoré by sprostredkovalo život počas tohto obdobia, nielen obete komunizmu. Ktoré by prinieslo hlavných aktérov režimu, jeho filozofiu a vývoj až k jeho pádu. Nič také komplexné sa dosiaľ nezrodilo. Prečo? Prečo nemáme záujem, aby mladé generácie spoznali minulosť svojho národa? Azda nemáme chuť si ju znovu zopakovať!

Eva Zelenayová

Zakladateľ Múzea zločinov komunizmu Pavol Hric.

Foto Eva Zelenayová

Aj oxfordský profesor sa môže myliť

A bolo svetlo – aj bez Slnka

Keď v roku 1955 vyšla kniha Wernera Kellera *A Biblia má predsa pravdu*, vzbudila veľký čitateľský ohlas. Nik predtým sa nepokúsil takmer neprehľadné množstvo vedecky zabezpečeného materiálu predložiť verejnosti a doplniť ich citátmi z Biblie.

Odvtedy do vydania knižky Johna C. Lennox *7 dní, ktoré rozdeľujú svet s podtitulom Vznik vesmíru podľa knihy Genezis a modernej vedy*, uplynulo 61 rokov. Za ten čas veda o vzniku vesmíru výrazne pokročila. Od odvážneho, ba priam provokujúceho titulu knižky sa teda právom očakáva veľký posun. Do reklamy Lennoxovej knižky sa zapojil nekresťanský konzervatívny denník *Postoj*, ktorý mimochodom založili novinári z liberálnych médií, z denníka *Sme* a týždenníka *.týždeň*.

Oxfordský profesor si dal za cieľ objasniť sedem stvoriteľských dní, ako ich prezentuje biblický text a dokázať, že sú v súlade s modernou vedou. V dnešnej dobe už to nie je nijaká gigantická úloha, lebo dôkazov o vzniku vesmíru, ako ho obrazne podáva kniha *Genezis*, je dostatočné množstvo. Napriek tomu sa profesor Lennox potkol a zamotal, namiesto vysvetľovania zahmlieva. Neprekonateľným problémom pre autora je deň prvý a štvrtý. Podľa knihy *Genezis* dielo prvého dňa znie: *I riekol Boh: „Bud' svetlo!“ a bolo svetlo.* O diele štvrtého dňa *Genezis* uvádza: *„I riekol Boh: „Buďte svetlá na nebeskej oblohe na rozdeľovanie medzi dňom a nocou. A buďte na znamenie pre doby, dni a roky! I buďte svetlami na nebeskej oblohe, aby ste osvetľovali zem!“ A stalo sa tak. A učinil Boh dvoje veľkých svetiel, väčšie, žeby vládlo dňom, a menšie, žeby vládlo nocou, a aj hviezdy.*

Veľký tresk sa začal žiarením

Lennox o texte štvrtého dňa polemizuje: „Ak tento text znamená, že slnko vzniklo na štvrtý deň, potom Origenes (žil v rokoch 150-215) kládol veľmi rozumnú otázku: „Ak slnka nebolo, ako máme rozumieť prvým trom dňom s ich večerami a ráňami?“ (...) Niektorí na prekonanie tejto ťažkosti predpokladali existenciu neslnečného svetelného zdroja, ktorý pôsobil počas prvých troch dní. No okrem toho, že takto by sa prvé tri dni stále ponechali ako nedefinované, o takomto svetelnom zdroji nevieme nič ani z Písma, ani z vedy,“ uzatvára problém Lennox, ibaže sa kardinálne mylí.

Slovenský fyzik Július Krempaský vydal v roku 2006 vo vydavateľstve Slovenskej akadémie vied Veda knihu *Veda verzus viera?*, v ktorej ako vedec – fyzik objasňuje, kde sa vzalo svetlo v prvý deň stvorenia: „Dlho bolo dosť podivné, a často sa to považovalo za dôkaz o mýtickej povahe Biblie, že autor knihy *Genezis* umiestnil stvorenie Slnka až do štvrtého dňa, ale zrod svetla už do prvého dňa. Kde sa tu vzalo

svetlo bez Slnka? Nech už to bolo z akýchkoľvek príčin, dnes vieme, že jedine tak je to správne. Uviedli sme už, že skutočne prvým fenoménom, ktorý vygenerovala hmota vo Veľkom tresku, bolo svetlo, presnejšie veľmi tvrdé elektromagnetické žiarenie. Takisto vieme, že svetlo tvorí súčasť širokého spektra elektromagnetických žiarení, preto použitie slova „svetlo“ je tu oprávnené a vzhľadom na informácie, ktorými disponovali naši dávni predkovia, v podstate aj jediné možné. Toto „svetlo“ sa v podobe reliktového žiarenia zachovalo až do súčasnosti.“ Ako sa mohol Lennox pustiť do písania knižky, ktorá mala objasniť sedem dní stvorenia bez toho, aby sa oboznámil s doterajšími výsledkami vedy v tejto oblasti?

Fenomén motýlieho krídla

Július Krempaský poskytol rozhovor *Svedectvu* (č. 2/2017) a je aj súčasťou knižky *Zrkadlenie*, ktorú som vydala na sklonku minulého roku. V rozhovore, okrem toho, že jasne popisuje vznik vesmíru a jeho zákonitosti, hovorí aj k dnešným dňom: „No fyzika zistila, že Boh tie zákony zvolil tak, že na určitej úrovni rozvoja a vývoja sa generuje situácia, ktorej hovoríme chaotická dynamika. (...) Áno, to je fenomén motýlieho krídla a je to nesmierne významná vec, aj keď si ľudia myslia, že by bolo lepšie, keby chaos nebol. Nech Boh chráni. Chaos má obrovský význam. Pretože keby ľudské mozgy pracovali deterministicky, tak sme roboty a každý robíme to isté.“ Na otázku, či nesmerujeme k tomu, odpovedal: „Nesmerujeme, pretože neuróny sa v mozgu pohybujú chaoticky, v režime deterministického chaosu, preto každý človek rozmýšľa autonómne. Každý človek je autonómna bytosť.“ A na otázku, či veda predsa len nedokáže s ľuďmi niečo také urobiť, odpovedal: „Môže, ale čo by to chcelo?! V mozgu sú miliardy neurónov a na to, aby sme zvládli správanie miliardy neurónov by sme potrebovali počítače väčšie ako celá slnečná sústava. Čiže nikdy nebude človekovi dané, aby bol schopný narábať s takými obrovskými systémami ako je mozog. Dokážeme spracovať systém, ktorý má desať alebo sto častíc, prípadne tisíc, ale miliardy, to už nie. Čiže mozog je v tomto smere komplikovanejší ako celý vesmír. A to nielenže tušíme, ale v tomto smere sa v stredisku pre výskum jemných častíc v CERNE robil vážny pokus. (...) No zistili, že v tomto smere si človek neporadí. Jednoducho mechanizmus práce mozgu a sféra citov, radosti a smútku, vôle či vedomia už je nad hranicou ľudských možností. Je tu limit, cez ktorý sa nedostaneme. Je tu akási hranica, za ktorou je čosi iné.“

Zachráni ľudstvo táto hranica pred pokusmi zacielenými do DNA?

Eva Zelenayová

Slovenské vojnové cintoríny z roku 1941

Keď 22. júna 1941 vypukla vojna medzi Nemeckom a Sovietskym zväzom, dobovo nazývaná aj vojnou proti bolševizmu, okrem iných sa jej zúčastnila aj slovenská armáda. Na jej čele stál generál Ferdinand Čatloš, minister národnej obrany a bývalý čl. legionár. Svoj vzor Čatloš videl v gen. Štefánikovi a v zapojení sa do ťaženia na východe podľa neho armáda priamo nadväzovala na Štefánika, ktorý proti bolševikom bojoval už v roku 1919 na Sibíri.

Keďže s postupom do sovietskeho vnútrozemia pribúdalo padlých, minister rozhodol, že budú zväzani na tzv. ústredné cintoríny, ktorých súčasťou bol aj veľký pomník. V prvom roku vojny, 1941, vznikli tri: jeden na území Poľska, nad obcou Záluží pri Sanoku. Dva na Ukrajine – na Janovskom cintoríne v Ľvove a v Lipovci vo Vinnickej oblasti.

Cintorín v Záluží

Prvou skúškou ohňom pre slovenských vojakov bolo dobýjanie sovietskych betónových bunkrov na tzv. Ribbentrop-Molotovovej línii, 26.-27. júna, kde padlo sedem jej príslušníkov. Boli prvými pochovanými na cintoríne v Záluží, malej obci pri Sanoku. Príslušníci Pracovného zboru slovenskej armády, tzv. tvorníci, na návrh za obcou vybudovali vojenský cintorín a v jeho strede mohyly s pôdorysom tri krát tri metre a výškou asi päť metrov. Stavbe sa venovali skúsení murári, tesári a kamenári a použité boli tie najkvalitnejšie materiály. Pochovaní dostali liatinové kríže. Mohyly dokončili v septembri 1941. Boli na nej umiestnené dve mramorové tabule s menami 14 pochovaných. Postupne pribudli aj ďalší vojaci, ktorí umreli v dôsledku rôznych tragických incidentov. Najväčším v tomto smere bolo utopenie 16 vojakov počas náhlejšie povodne, ktorá ich zachytila pri stavbe mosta cez rieku Strýj 20. októbra 1941. V Záluží odpočíva 15 z nich. Dovedna tu leží 36 našich vojakov a jeden neznámy.

Pomník v Ľvove

Druhý pamäťový monument začali tvorníci budovať v Ľvove, ktorý bol dôležitou tepnou v ťažení na východ, a bol aj sídlom slovenskej posádky. Centrum historického regiónu Halič (lat. Galícia), sa po prvom delení Poľska v roku 1772 stal súčasťou Habsburskej ríše (Rakúska) ako Lemberg. V roku 1918 sa vrátil do Poľska ako Lwów a po štvrtom nemecko-sovietskom delení Poľska v r. 1939 bol zasa súčasťou ZSSR. Po národnostnej stránke bol prevažne poľský, nábožensky prevažne gréckokatolícky. Mestský cintorín na Janovskej ulici sa počas vojny menil na vojenský. Nad 18 slovenskými hrobmi tvorníci vybudovali krásny betónový pomník v tvare rovnoramenného dvojkríža, do ktorého bolo vyryté hlinkovské heslo *Za Boha život, za národ slobodu*. Pod ním, na tabuľke s menami pochovaných, sa čnie nápis: „Obeťami k víťazstvu. Tu ležia hrdinovia slovenskej armády, ktorí zomreli vo vojne, keď išlo o zaistenie slovenskej samostatnosti a slobody.“ Ľvovský pomník bol slávnostne odhalený ako vôbec prvý, a to v nedeľu 19. októbra 1941.

Lipovecký cintorín

Pri ďalšom postupe na východ 22. júla 1941 narazila Rýchla brigáda v priestore ukrajinského mestečka Lipovec vo Vinnickej oblasti na elitnú 44. horskú streleckú divíziu. V tvrdom boji zahynulo 70 príslušníkov brigády, ďalších asi 6 zomrelo na následky zranení neskôr a asi 167 bolo ranených. Do zajatia padlo vyše 20. Straty na sovietskej strane však boli niekoľkonásobne vyššie. Každopádne, pre slovenskú armádu bola bitka najkrvavejšou v jej trojročnom nasadení v ZSSR.

Padlí boli pochovaní na provizórnom cintoríne pri Lipovci. Na každom hrobe bol kríž z brezového dreva s prílbou. (Ako zaujímavosť možno uviesť, že bol vyhradený len pre Slovákov, 12 nemeckých vojakov tu nedovolili umiestniť). Tu v roku 1941 príslušníci Pracovného zboru postavili šesťmetrový betónový obelisk

v tvare ihlana, s motívom rovnoramenných dvojkrížov po bokoch. Obelisk sa stal dominantou cintorínu. Provizórne brezové kríže na hrobách nahradili železnými. Keďže cintorín bol ústredným, aj v nasledujúcom období sem zväžali ostatky padlých. Podľa písomných údajov tu bolo do apríla 1942 pochovaných 133, celkovo údajne až 368 tiel. Pôvodné dosky s menami pochovaných sa však nezachovali.

Osudy objektov po roku 1944

Aj po slávnostnom otvorení venovali štátne orgány pietnym miestam veľkú pozornosť. Minister Čatloš v marci 1942 určil osobitného dôstojníka na udržovanie vojnových hrobov, ktorý mal k dispozícii poľnú pracovnú rotu s 80 tvorníkmi, vrátane špecialistov ako železobetónári, murári, zámočníci či záhradníci. Rota mala na starosti exhumácie a zväžanie ostatkov vojakov na tzv. ústredné cintoríny, ako i údržbu, dokončovanie rozpracovaných či budovanie nových mohýl. Obratom frontovej situácie sa však všetko zmenilo. Rozostavané projekty sa zastavili. Tragickým zásahom do prvého pietneho objektu bola cieľená deštrukcia mohyly, ktorú krátko po skončení vojny poľskí ženisti vyhodili do vzduchu. Rozkradené či zničené boli aj liatinové kríže z hrobov. Z pôvodného areálu ostali len betónové ohradníky, miestami ešte spojené reťazami.

Podobne ako poľská, aj obnovená sovietska moc cintoríny a pomníky spojené s okupačnými armádami ničila. Tento osud postihol všetky nemecké či rumunské cintoríny. Avšak dva slovenské pomníky, v Ľvove a Lipovci prežili. Pomník v Ľvove síce pustol, no stál. Komplikovaný osud mal i Lipovec. I keď väčšina hrobov bola zrovnaná so zemou, samotný šesťmetrový monument prežil. Stalo sa tak zásluhou miestneho obyvateľstva, ktoré sa dvakrát postavilo proti sovietskej moci a jej snahe pomník ako „nevhodný“ zbúrať. Dôvodom úcty boli pozitívne skúsenosti s pôsobením slovenských vojakov.

Kriesenie pamäti

Do pozornosti slovenskej politiky sa slovenské pietne miesta dostali až po obnovení štátnej samostatnosti v roku 1993, avšak iba nakrátko. 20. júla 1996, pri 55. výročí bitky, Lipovecký cintorín navštívila 25-členná oficiálna delegácia SR na čele s gen. Jánom Repaským a šéfom Úradu vojenských duchovných plk. Ignácom Jurušom. Výsledkom návštevy bola aj nová tabuľka umiestnená na vtedy „bezmený“ pomník.

Po roku 1998 záujem štátnych orgánov SR o pomníky v ZSSR zmizol. Keďže ide o vojakov, ktorí nebojovali za Československo, ale za štátnu samostatnosť Slovenska, sú pre dnešnú SR nežiadúci. Nezáujem štátnych orgánov aspoň čiastočne nahradila aktivita o.z. Múzeum ozbrojených zložiek 1939 – 1945, ktoré v r. 2016 – 2019 zabezpečilo, na základe vybieraných prostriedkov rekonštrukciu pomníkov v Lipovci i v Ľvove, a čiastočne aj obnovu hrobových miest na lipoveckom cintoríne. Na túto zbierku prispeli aj niektoré samosprávy, ktoré tam majú pochovaných svojich rodákov.

Martin Lacko

Zákon o ochrane štátnych hraníc má 70 rokov

Národné zhromaždenie ľudovodemokratického Československa 11. júla pred sedemdesiatimi rokmi jednomyselne prijalo zákon o ochrane štátnych hraníc. Pod poradovým číslom 69/1951 zb. začal platiť okamžite. V úvodnom paragrafe sa tvrdilo, že na „zabezpečenie pokojnej výstavby socializmu v našej vlasti treba účinne chrániť štátne hranice pred prenikaním všetkých nepriateľov tábora pokroku a mieru. Ochrana štátnych hraníc je preto povinnosťou každého občana.“ Skutočným cieľom zákona a ďalších súvisiacich opatrení bolo znemožniť odchod obyvateľov vystavených represáliám v ľudovodemokratickom raji alebo nesúhlasiacich s komunistickou diktatúrou do Rakúska a západného Nemecka. A práve hranice s oboma kapitalistickými krajinami museli byť osobitne strážené podľa sovietskeho vzoru a urýchlene sa budovala železná opona.

Zákon zveril ochranu hraníc Ministerstvu národnej bezpečnosti, ktoré ju vykonávalo prostredníctvom osobitného druhu ozbrojených jednotiek, takzvanej Pohraničnej stráže (PS). Podľa zákona služba v pohraničných útvaroch bola významná, zodpovedná a namáhavá, mohli ju vykonávať len vybraní príslušníci pracujúceho ľudu. Preložené do ľudskej reči, len dôkladne preverení a podľa možnosti politickému systému oddaní jedinci. Pri výkone služby im zákon dovolil použiť zbraň aj na neozbrojených občanov. Prijatím zákona vyvrcholil proces sprísňovania pohraničného režimu, ktorý sa rozbiehal po vojne a akceleroval najmä po komunistickom prevrate vo februári 1948. Už v tom istom roku slovenským roľníkom z obcí ležiacich v blízkosti hranice s Rakúskom zakázali osievať polia vzdialené dva kilometre od hraničnej čiary vyššie rastúcimi poľnohospodárskymi kultúrami. V nasledujúcom roku museli v tomto priestore rozobrať a zlikvidovať všetky núdzové prístrešky a poľné koliby. V tej dobe sa hranice už prísne strážili novozriadeným pohraničným vojskom, vybaveným automatickým zbraňami.

Cestovné pasy len pre preverených

Zároveň bol prijatý zákon o cestovných pasoch a povinnosť prekračovať hranice len s pasom na pohraničných priechodoch. Nárok na vydanie osobného cestovného pasu nemal každý občan automaticky ako tomu bolo v minulosti, iba prekádovaná a schválená osoba. V rámci novely trestného zákona prijatej roku 1950 sa nedovolené opustenie republiky trestalo väzením od jedného do piatich rokov, pričom podmienený trest bol vyhlásený. Pravda, dotýčny nemusel vôbec republiku opustiť, stačilo, že bol zadržaný pri pokuse prekročiť hranicu alebo pri ľstivom vniknutí do hraničného pásma. Za priťažujúcich okolností akým bol úmysel zadržaného škodiť v zahraničí ľudovodemokratickému zriadeniu, mohol byť dotýčny potrestaný aj doživotím. 1. apríla 1950 bolo výnosom ministerstva vnútra zriadené pohraničné pásmo. Na Slovensku sa to týkalo okresov Skalica, Malacky, Bratislava vidiek a Bratislava mesto. Hraničné pásmo malo hĺbku dva až šesť, výnimočne i dvanásť kilometrov. Bolo označené bielymi tabuľami s červeným nápisom: Pozor – hraničné pásmo, vstup len na povolenie. Zákon 69/1951 spätne le-

galizoval vytvorenie hraničného pásma, keď v desiatom paragrafe určil, že vstup a pobyt na určitej časti územia štátu je zakázaný alebo dovolený len na osobitné povolenie.

Zakázané pásmo

V samotnom hraničnom pásme bolo v blízkosti geografickej hranice zriadené ešte zakázané pásmo, kam mohli vstúpiť len preverené osoby v sprievode pohraničnej hliadky. Od hraničného pásma bolo oddelené dvoma a na niektorých úsekoch až štyrmi plotmi. Prvý asi dva metre vysoký, tvorila spleť ostnatých drôtov s účelom zabrániť alebo skomplikovať prístup do zakázaného pásma. Ďalší plot v tvare písmena T, vysoký 2,5 až 3 metre, nazývaný signálny s elektrickým napätím najprv 24 voltov. Tento zároveň signalizoval miesto narušenia a spúšťal poplach v najbližšej posádke pohraničnej stráže. V rokoch 1953 až 1963 bol tento plot pod vysokým napätím 2000 až 6000 voltov, ktoré paradoxne zabilo viac pohraničiarov ako takzvaných narušiteľov. Posledný plot slúžil ako zábrana pre zver.

Tento priestor označovali biele tabule s čiernym výstražným nápisom: Pozor! Zakázané pásmo, vstup zakázaný! Bolo to vlastne pásmo smrti, doplnené do polovice päťdesiatych rokov aj protipechotnými mínami. V dostatočnej vzdialenosti od pohraničného plotu vybaveného aj strážnymi vežami boli postupne umiestnené drôtené signálne nástrahy, ktoré v noci automaticky spúšťali reflektory, osvetľujúce priestor, kde sa mali nachádzať prípadní narušitelia štátnej hranice. Cez deň prostredníctvom signálneho drôtu sa vypúšťali farebné rakety, či svetlice oznamujúce pohraničnej stráži prítomnosť cudzej osoby. Zo zakázaného pásma ležiaceho za pohraničným plotom sa museli vysťahovať všetci obyvatelia a ich príbytky boli demolované.

Nespolahlivých vystaňovali

V októbri 1951 sa rozhodlo o posilnení pohraničných obcí spoľahlivými kádrmi. Národné výbory v spolupráci s bezpečnostnými referentmi v okrese mali vypracovať zoznam osôb, ktorým nemal byť povolený pobyt v pohraničí a museli sa vysťahovať. Nespolahliví, ako sa v tajnom prípise konštatovalo, sú najmä starší učitelia, farári, horári a rôzni nepriatelia ľudovej demokracie, všetci museli byť odsunutí. Ostatní starší ako 15 rokov dostali pečiatku do občianskych preukazov, potvrdzujúcu bydlisko v hraničnom pásme. Cudzí občan mohol navštíviť obce Rusovce, Jarovce, Devín, Devínsku Novú Ves, Vysokú pri Morave, Záhorskú Ves, Gajary, Malé Leváre len na základe povolenia orgánov bezpečnosti. Takýto prísny režim panoval do roku 1963.

Hanebná železná opona sa na Slovensku nedožila ani štyridsiaty a v roku 1990 bola na šťastie odstránená. Spomienka na ňu opäť oživa po sprísnení pohraničného režimu a obmedzení voľného pohybu osôb, ktorý práve zažívame. Tentoraz sa hranice chránia pred prenikaním akéhosi mediálne nafúknutého chrípkového vírusu, ktorý síce ešte nik neizoloval, ale vďaka bdelosti štátnych orgánov nepriatelia pokroku, mieru a očkovania ho k nám nezavlečú.

Ivan Mrva

V roku 1992 prijala Slovenská národná rada

Deklaráciu o zvrchovanosti Slovenskej republiky

Deklarácia o zvrchovanosti Slovenskej republiky bola v SNR prijatá 17. júla 1992 v čase, keď sme boli ešte súčasťou Českej a Slovenskej federatívnej republiky. Na jej hlasovaní bolo prítomných 147 poslancov, za jej znenie hlasovalo 113 poslancov: 73 poslancov z Hnutia za demokratické Slovensko, 15 poslancov zo Slovenskej národnej strany a 25 poslancov zo Strany demokratickej ľavice. Proti bolo 17 poslancov z Kresťansko-demokratického hnutia a 7 poslancov z Maďarského kresťanskodemokratického hnutia (MKDH). Hlasovania sa zdržalo ďalších šesť poslancov z MKDH a traja poslanci zo SDĽ. Text vyhlásenia deklarácie na pôde SNR prečítal jej predseda Ivan Gašparovič:

„My, demokraticky zvolená Slovenská národná rada, slávnostne vyhlasujeme, že tisícročné úsilie slovenského národa o svojbytnosť sa naplnilo. V tejto historickej chvíli deklaruje prirodzené právo slovenského národa na sebaurčenie tak, ako to zakotvujú aj všetky medzinárodné dohody a zmluvy o práve národov na sebaurčenie. Uznávajúc právo národov na sebaurčenie, vyhlasujeme, že aj my si chceme slobodne utvárať spôsob a formu národného a štátneho života, pričom budeme rešpektovať práva všetkých, každého občana, národov, národnostných menšín a etnických skupín, demokratické a humanistické odkazy Európy a sveta. Touto deklaráciou Slovenská národná rada vyhlasuje zvrchovanosť Slovenskej republiky ako základ suverénneho štátu slovenského národa.“

Po prijatí deklarácie sa na mnohých miestach Slovenska zapalovali „Vatry zvrchovanosti“ a o 19. hodine sa rozozvučali zvony katolíckych kostolov. Žiaľ, nie všetky.

Už 20. júla, len tri dni po vyhlásení zvrchovanosti SR, abdikoval československý prezident Václav Havel.

Táto deklarácia sa nerodila ľahko. Predchádzalo jej niekoľko vyhlásení. Ján Čarnogurský (predseda vlády za KDH od 23. 4. 1991 do 24. 6. 1992), označil návrh deklarácie za „vrchol politického primitivizmu“ a za „kriminálne hazardérstvo s osudmi občanov tejto republiky“. Na 24. schôdzi SNR 2. mája 1992 za vlády Čarnogurského a predsedu SNR Františka Mikloška prebiehali búrlivé diskusie. V júni sa v Bratislave konal míting za zachovanie spoločného štátu. V Kultúrnom živote vyšla výzva: „Za spoločný štát“. Podpísali ju desiatky významných umelcov, novinárov a politikov. Medzi nimi aj Ľubomír Feldek, Oľga Feldeková, Juraj Jakubisko, Magda Vášáryová, Milan Lasica, Tomáš Janovic, Ján Štrasser, Martin Porubjak, Elena Vacvalová, Eugen Korda, Ľuba Lesná, Martin Kasarda, Iveta Radičová, Rudolf Chmel, Rudolf Zajac, František Šebej, Fedor Gál a ďalší.

Najviac sklamalo KDH, ktoré vo voľbách 5. a 6. júna 1992 stratilo vyše 10 percent voličov. V septembri 1992

poslanci za KDH hlasovali aj proti Ústave Slovenskej republiky, čím sa KDH navždy neblaho zapísalo do dejín slovenského národa.

Je paradoxom, že v rokoch 2004, 2008, a 2019 František Mikloško kandidoval za prezidenta SR. Ani po tretíkrát sa nedostal do druhého kola. V roku 2014 za prezidenta SR kandidoval aj Ján Čarnogurský. Dostal menej hlasov ako kandidát Komunistickej strany.

Prijatím Deklarácie o zvrchovanosti SR sa začal proces k dohode o rozdelení Česko – Slovenska a vzniku druhého samostatného štátu. Rozchod s Českou republikou bol kultivovaný a priateľský. Obdivoval ho celý svet. V roku 2008 s rozdelením bolo spokojných až 77 percent Slovákov. Najväčšou výhodou rozdelenia je, že Slovensko sa zviditeľnilo na celom svete a podstatne sa zlepšili vzťahy oboch národov. Už nejestvuje dôvod zazerať na seba, kto na koho dopláca.

Slováci sú na svoj štát hrdí, či už na zlatých hokejistov alebo trojnásobného majstra sveta v cyklistike Petra Sagana, úspešného pretekára na Tour de France či na majsterku sveta v lyžovaní, držiteľku veľkého krištáľového glóbusu Petru Vlhovú alebo olympijského víťaza Michala Martikána. Naša veda a výskum v pandémie ukázala, že je na vysokej úrovni.

Nezaostávajú ani umelci a literáti, ktorí šíria dobré meno slovenskej kultúry vo svete. V roku 1998 sa na Slovensku uskutočnila prvá transplantácia srdca a v roku 2000 naši špičkoví lekári oddelili siamské dvojčatá. Do kultúrneho dedičstva UNESCO boli v roku 1993 zaradené mestá Banská Štiavnica, Spišský hrad a Vlkolinec, neskôr mestá Bardejov, Levoča, drevené kostolíky a iné kultúrne pamiatky. Máme aj prvého kozmonauta Ivana Bellu, ktorý v roku 1999 robil pokusy na vesmírnej stanici MIR. Na najvyššej hore sveta Mount Everest (8848 m) veje slovenská vlajka. Vztýčili ju tam v roku 2021 horolezci Vladimír Zboja a Peter Hámor. A mohol by som pokračovať ďalej...

Slovensko sa zaradilo medzi slobodné, kultúrne a demokratické krajiny sveta s plným rešpektom suverenity.

Juraj Vrábel

Kardinál Stefan Wyszyński: Zápisky z väzenia

Trnava, Dobrá kniha, 2021, 414 s.

Prvé vydanie spomienok tohto významného poľského kardinála vyšlo v Paríži v roku 1982, ďalšie v Poľsku. Obsahujú opis jednotlivých etáp internácie, ale aj mnoho cenných reflexií a úvah. Teraz, pred jeho blahorečením 12. septembra 2021 vo Varšave, jezuitské vydavateľstvo Dobrá kniha prináša svedectvo kardinála Wyszyńskiego v slovenskom preklade. Kardinálove *Zápisky* sú cenným dokumentom doby, veľkého prenasledovania Cirkvi, vrátane jeho uväznenia. Zároveň je to svedectvo o veľkosti človeka pripraveného na všetko, neváhajúc obetovať i vlastný život pri obrane práv Cirkvi a národa.

Kardinál Wyszyński sa narodil 3. augusta 1901 v obci Zuzela ako druhý syn zo šiestich detí. Stredoškolské štúdiá absolvoval vo Varšave a vo Włocławku, kde v roku 1920 zmaturoval. Vstúpil do seminára a 3. augusta 1924 bol vysvätený za kňaza. Pokračoval v štúdiu kánonického práva na Lublinskej katolíckej univerzite, kde získal doktorát.

Obdobie druhej svetovej vojny a nemeckej okupácie značne upevnilo autoritu Katolíckej cirkvi v poľskej spoločnosti. Mnohí kňazi sa dostali do koncentračných táborov a okolo 2500 ich tam aj zahynulo, vrátane šiestich biskupov. Niektoré diecézy stratili štyridsať percent svojho duchovenstva. Symbolom hrdinského postoja duchovných sa stal kňaz Maximilián Mária Kolbe, ktorý si ako väzeň v Auschwitzu dobrovoľne zvolil smrť hladom výmenou za väzňa odsúdeného na smrť, ktorého tým zachránil.

Začiatkom marca 1945 sa Wyszyński vrátil do Włocławka, kde sa stal rektorom seminára. Pápež Pius XII. ho 4. marca vymenoval za biskupa v Lubline, vysvätený bol 12. mája 1946 na čenstochovskej Jasnej Hore. Bol vtedy najmladším biskupom v Poľsku. Za varšavského a gnieznianskeho arcibiskupa a za prímasa Poľska ho Pius XII. vymenoval 16. novembra 1948. V roku 1953 sa stal kardinálom. No v tom istom roku, 25. septembra, bol zatknutý. Až Gomulka v októbri 1956 dal rozkaz na jeho prepustenie. Mohol sa vrátiť do Varšavy a obnoviť svoju pastoračnú činnosť. V roku 1957 vycestoval do Ríma, kde ho nadšene vítali ako mučeníka. V roku 1958 sa zúčastnil aj na konkláve, ktoré za pápeža Jána XXIII. zvolilo kardinála Angela Roncalliho.

Slovenské vydanie

kardinálových *Zápiskov* obsahuje aj štúdiu Rafała Łatku a Mirosława Szumiła: **Štefan Wyszyński, vodca Cirkvi v Poľsku a poľského národa, priateľ Slovákov.**

Z nej sa dozvedáme o jeho kontaktoch a pomoci Cirkvi na Slovensku v ťažkých časoch totality. Ešte v roku 1957 sa s kardinálom-prímasom vo Varšave stretol P. Michal Potocký SJ, ktorý ho oboznámil so situáciou Cirkvi v Česko-Slovensku a tak

pod Wyszyńskiego patronátom sa začala tajná spolupráca poľských a slovenských katolíkov. Týkala sa najmä mužských reholí: jezuitov, verbistov, františkánov, redemptoristov, saleziánov, kapucínov a dominikánov. Podstatnou formou pomoci pre podzemnú Cirkev na Slovensku boli tajné kňazské vysviacky Slovákov v Poľsku. Ako prví ich v rokoch 1958 a 1960 prijali z rúk biskupa Lucjana Bernackého v Gniezne traja slovenskí verbisti, ktorí sa vtedy nelegálne ukrývali v Poľsku: Štefan Horváth, Jozef Šabo a Róbert Borik. V rokoch 1964 – 1965 krakovský pomocný biskup Julian Groblicki po dohode s prímasom Wyszyńským a krakovským arcibiskupom Karolom Wojtyłom vysvätil v Krakove osem slovenských saleziánov. Tajné vysviacky neskôr pokračovali aj v sedemdesiatych rokoch, potom, čo sa Wyszyński v Ríme na Druhom vatikánskom koncile stretol so slovenskými biskupmi. Podľa spomienok biskupa Hnilicu kardinál Wyszyński sľúbil, že si vezme k srdcu, aby sa pomáhalo bratom na Slovensku; a naozaj, počas najväčšieho prenasledovania najviac pomoci

v náboženskej oblasti – či už materiálnej, alebo aj duchovnej – Slováci dostali od Poliakov. Biskup Hnilica chodieval do Poľska a pomáhal organizovať veľké akcie pašovania náboženskej literatúry na Slovensko. Pod patronátom prímasa sa do týchto akcií zapájali mnohí poľskí kňazi a rehoľníci. Hnilicove cesty sa skončili v roku 1978, keď bol biskup Hnilica zapísaný na zoznam nežiaducich osôb aj v Poľsku.

Slovákov svätili Poliaci

V súvislosti s rokovaniami, ktoré prebiehali medzi ČSSR a Vatikánom, tajný biskup Ján Chryzostom Korec SJ dostal 24. augusta 1976 od Svätej stolice zákaz vysviacať kňazov. Kandidáti na kňazstvo z tajnej Cirkvi na Slovensku sa ocitli vo veľmi zložitej situácii a vtedy kardinál Wyszyński vyzval poľských biskupov, aby vyšli v ústrety Cirkvi na Slovensku. V tom čase vysvätil Františka Vikartovského, o rok neskôr Ambróza Hanzeľa. Celkovo bolo v rokoch 1976 – 1989 v Poľsku vysvätených aspoň **tridsaťpäť Slovákov.**

V auguste 1978 sa kardinál Wyszyński zúčastnil na pohrebe pápeža Pavla VI. a následne aj na konkláve. Keď novozvolený kardinál Albino Luciani – Ján Pavol I. predčasne zomrel, prímas išiel do Ríma na ďalšie konkláve. Voľba kardinála Karola Wojtyły, ktorá sa uskutočnila 16. októbra 1978, mala pre celý svet veľmi veľký význam. Wyszyńskiego s kardinálom Wojtyłom spájalo dávne priateľstvo. Vtedy mu povedal: „**Ty doveďeš Cirkev do tretieho tisícročia**“ a hneď ho aj pozval do Poľska. Prvá návšteva Jána Pavla II. vo vlasti sa uskutočnila v dňoch 2. – 10. júna 1979 a spôsobila roztrhnutie železnej opony. Napriek veľkým obmedzeniam v cestovaní, sa niekoľko tisíc Slovákov dostalo na stretnutie s pápežom v Nowom Targu. Pápež sa im tam aj priamo prihovoral.

Kniha *Zápisky z väzenia* prináša viaceré doteraz nepoznané fakty.

František Sočufka SJ

STALO SA

30. júna – 3. júla 1995 na pozvanie biskupskej konferencie Slovenska, prezidenta SR a predsedu vlády SR pápež Ján Pavol II. vykonal päťdňovú pastoračnú návštevu v Slovenskej republike. Navštívil Bratislavu, Nitru, Šaštín, Košice, Prešov, Levoču a Vysoké Tatry.

1. júla 1947 na tradičnej púti na Mariánskej hore v Levoči, tentoraz s mnohými krížmi, sa zúčastnilo vyše 130 000 veriacich. Táto púť sa stala každoročnou manifestáciou viery a nepriameho protestu proti bezbožnému režimu napriek všetkým prekážkam, ktorými sa komunisti usilovali znemožniť, alebo aspoň obmedziť tento prejav viery a nádeje slovenských katolíkov.

3. júla 1945 SNR vydala nariadenie o prepúšťaní osôb štátne nespôľahlivých zo súkromných služieb.

3. – 4. júla 1945 bolo z katolíckeho univerzitného internátu Svoradov v Bratislave uväznených 64 študentov.

7. júla 1946 vedenie Benešovej Národnosocialistickej strany vypracovalo tajný dokument – Memorandum o Slovensku, v ktorom dopodrobna rozviedlo plány na duchovnú a mocenskú asimiláciu a etnicko-politickú likvidáciu slovenského národa.

11. júla 1951 Národné zhromaždenie schválilo zákon o ochrane štátnych hraníc. Na tomto základe pohraničná polícia mohla strieľať do občanov, ktorí sa pokúšali odísť za hranice štátu.

14. júla 1949 Štátny súd v Bratislave na základe obžaloby prokurátora Ondreja Ujhelyiho zo dňa 22. mája 1949 odsúdil 6 mladých Slovákov členov Bielej légie, ktorých cieľom bolo obnovenie slovenskej štátnosti. Augustín Lednický ako vedúci skupiny bol odsúdený na trest smrti a bol aj popravený. Na doživotné väzenie boli odsúdení dvaja 21-roční Milan Michal Biščo a Štefan Erlach; Anton Petrek dostal 25 rokov a Ján Ganišin 15 rokov väzenia. (Pri novom súdnom konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici 6. septembra 1990 boli rozsudky zrušené a všetkých uznali za nevinných.)

14. júla 1950 vládnym nariadením č. 112/1950 komunistická vláda zrušila všetky diecézne semináre (cirkevné školy pre prípravu na kňazstvo) aj rehoľné vysoké školy bohoslovnia a zriadila na Slovensku jedinou bohosloveckú vysokú školu, ktorú nazvala Rímskokatolícka cyrilometodejská (sic!) bohoslovecká fakulta v Bratislave. Dozor nad touto fakultou zverili Štátnemu úradu pre cirkevné veci.

17. júla 1960 vo väzení v Leopoldove zomrel utýraný gréckokatolícky prešovský biskup Pavol Peter Gojdič. Pápež Ján Pavol

II. ho v Ríme v roku 2001 vyhlásil za blahoslaveného.

17. júla 1992 SNR schválila Deklaráciu o zvrchovanosti Slovenskej republiky, ako základný dokument suverénosti štátu slovenského národa.

20. júla 1950 začala Štátna bezpečnosť deportovať aj diecéznych kňazov, najmä farárov, zo všetkých krajov Slovenska do koncentračného tábora v Mučeníkoch (neskôr – že by aj preto? – premenované na Sládečkovce). Za týždeň tam deportovali vyše 150 kňazov.

21. júla 1948 bola podľa zákona č. 213/1948 zlegalizovaná protiprávna činnosť Akčných výborov. Jej výsledkom bolo medzi iným prepustenie 28 000 občanov zo štátnych a verejných služieb, vylúčenie z vysokých škôl asi 7 000 študentov a nepriamo aj začiatok mohutnej emigračnej vlny, ktorá do roku 1950 priviedla asi 25 000 občanov k tomu, aby hľadali útočisko v západných krajinách, neraz s rizikom straty vlastného života.

27. júla 1995 zomrel v Ríme Gorazd Zvonický, vlastným menom Andrej Šándor. Kňaz salezián, básnik Katolíckej moderny. Nar. 1913, po Barbarskej noci ušiel na Západ, pôsobil ako misionár v Argentíne, neskôr ako pedagóg na Gymnáziu Antona Bernoláka pri Slovenskom ústave sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Bol nositeľom vysokého talianskeho štátneho vyznamenania Commendatore Al Merito della Repubblica Italiana.

27. júla 2011 zomrel banskobystrický biskup Rudolf Baláž (nar. 1940). Biskupom bol od r. 1990 a z jeho podnetu začalo v r. 1993 vysielat' v Banskej Bystrici Rádio Mária (dnes Rádio Lumen).

27. júla 2016 zomrel arcibiskup Dominik Hrušovský. Nar. 1926, väčšinu svojho života prežil v exile. Bol dlhoročným rektorom Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, v r. 1983 sa stal biskupom pre Slovákov v zahraničí. Po novembri 1989 krátko pôsobil ako pomocný biskup Bratislavsko-Trnavskej arcidiecézy. V rokoch 2001 – 2006 ako arcibiskup bol apoštolským nunciom v bieloruskom Minsku. V roku 1996 mu prezident SR Michal Kováč udelil Rad Ľudovíta Štúra I. triedy a v roku 1998 taliansky prezident Oscar Luigi Scalfaro ho poctil Rytierskym rádom za zásluhy o Taliansku republiku. V roku 2019 vyšla kniha jeho spomienok *Roztratených zhromažďovať*.

28. júla 1914 Rakúsko-Uhorsko vypovedalo vojnu Srbsku. To bol začiatok prvej svetovej vojny. Podľa odhadov sa postupne zúčastnilo na vojnových operáciách asi 400 000 Slovákov.

4. augusta 1965 zomrel spišský biskup Ján Vojtaššák v nemocnici v Ričanoch pri Prahe.

12. augusta 1919 na zhromaždení v Žarnovici Andrej Hlinka predstavil text Pittsburskej dohody.

13. – 15. augusta 1933 sa v Nitre konali veľké Pribinove slávnosti na 1100. výročie posvätenia prvého kostola na Slovensku, ktorý dal postaviť knieža Pribina.

K zhromaždených desaťtisícov veriacich prehovoril z tribúny Andrej Hlinka, ktorý slávnostne vyhlásil: „Slováci už na úsvite dejín Slovanov mali svojho vládu Pribinu. Boli sme teda už vtedy národom slobodným, samobytným, svojráznym, národom kresťanskej a slovenskej kultúry. Kým iné národy slovanské v tých časoch nedospeli ešte k dostatočnej kresťanskej vzdelanosti, my, Slováci, žili sme už ako národ kresťanský a slobodný.“

20. – 21. augusta 1968 vojská piatich komunistických štátov Varšavskej zmluvy bez vypovedania vojny vtrhli v noci do Československa, obsadili jeho územie a zmocnili sa kontroly štátu.

22. augusta 1936 maďarský ríšsky správca Miklós Horthy počas svojho stretnutia s kancelárom Nemeckej ríše Adolfom Hitlerom zdôraznil, že „predovšetkým treba zničiť Československo (...) Verím, že naša nádej nie je neopodstatnená a že v prípade spomenutého úroku v krátkom čase obsadíme celé územie Horného Uhorska.“

23. augusta 1945 SNR vydala nariadenie č. 105/1945 o zriadení pracovných táborov pre osoby odsúdené na základe retribučného súdництва.

24. augusta 1951 tajný biskup Pavol Hnilica SJ, na ktorého bol vydaný zatykač, tajne vysvätil Jána Ch. Korca SJ za svojho nástupcu. V ten istý deň, v roku 1976 biskupa Korca navštívil v petržalskom byte vatikánsky emisár Mons. Ján Bukovský, ktorý mu z Vatikánu tlmočil zákaz vysväcať kňazov.

29. – 31. augusta 1950 komunistický režim realizoval tzv. Akciu R, ktorá znamenala násilné deportácie veľkej časti rehoľných sestier zo 137 slovenských kláštorov do 16 koncentračných táborov.

30. augusta 1944 prezident SR Jozef Tiso vo svojom rozhlasovom prejave zdôraznil, že „slovenská štátna samostatnosť sa zrodila z nepopierateľného prirodzeného práva slovenského národa na vlastný život“.

31. augusta 1944 vojenské vedenie povstalcov v Banskej Bystrici žiadalo tzv. Československé ministerstvo národnej obrany v Londýne o bombardovanie Bratislavy.

PRIPOMÍNAME SI

V JÚLI si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

45 rokov

Zuzana Jakubčáková, Košice 6. 7. 1976

50 rokov

Eduard Sládkovič, Limbach 28. 7. 1971

60 rokov

Mgr. Anna Bábelová, Banská Bystrica 28. 7. 1961

Martin Zajac, Martin 21. 7. 1961

65 rokov

Ing. Darina Čatárová, Sereď 28. 7. 1956

Stanislav Zahuranec, Spišské Vlachy 19. 7. 1956

Zlatica Ďuricová, Spišské Podhradie 8. 7. 1956

RNDr. Peter Bielik, Bratislava 2. 7. 1956

Ján Selecký, Bratislava 16. 7. 1956

Pavel Hlúbik, Bratislava 15. 7. 1956

70 rokov

Vladimír Malacký, Pezinok 22. 7. 1951

Magdaléna Brodňanská, Žaškov 4. 7. 1951

75 rokov

Anna Mesárošová, Nitra 31. 7. 1946

Anna Valdová, Lučenec 19. 7. 1946

80 rokov

Ján Škulec, Levoča 15. 7. 1941

Štefan Gombár, Zvolen 14. 7. 1941

82 rokov

Karol Kubričan, Bánovce nad Bebravou 15. 7. 1939

Mária Novotná, Levoča 6. 7. 1939

84 rokov

Magdaléna Sotaková, Trebišov 27. 7. 1937

85 rokov

Gejza Laktiš, Topolčianky 13. 7. 1936

Marta Šinálová, Medzibrodie nad Oravou 13. 7. 1936

Mária Jančíková, Spišské Podhradie 5. 7. 1936

87 rokov

Alfonz Kosa, Žilina 31. 7. 1934

Oľga Butalová, Michalovce 19. 7. 1934

88 rokov

Jakub Novák, Krompachy 22. 7. 1933

89 rokov

Pavol Šandorfi, Trenčianska Teplá 1. 7. 1932

90 rokov

František Boža, Bardejov 15. 7. 1931

93 rokov

Anna Zacková, Beluša 29. 7. 1928

95 rokov

Viliam Žofčík, Žilina 23. 7. 1926

V AUGUSTE si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

55 rokov

Dagmar Gladysová, Humenné 30. 8. 1966

Kamil Čupec, Žilina 8. 8. 1966

60 rokov

Štefan Filipovič, Bernolákovo 31. 8. 1961

Marián Ištók, Košice 7. 8. 1961

65 rokov

Anna Karová, Borša 3. 8. 1956

70 rokov

PhDr. Daniela Lednická, Nitra 20. 8. 1951

80 rokov

Marta Jalovcová, Trnava 18. 8. 1941

83 rokov

Anton Papfy, Michalovce 31. 8. 1938

84 rokov

Ružena Puntoková, Banská Bystrica 2. 8. 1937

Marta Maláškova, Malacky 25. 8. 1937

Mária Šidová, Ružomberok 2. 8. 1937

85 rokov

Cecília Tarnócziová, Nováky 28. 8. 1936

86 rokov

František Kvanta, Hlohovec 7. 8. 1935

Štefan Novák, Košice 8. 8. 1935

87 rokov

Karol Körmöczy, Žiar nad Hronom 23. 8. 1934

89 rokov

PaedDr. Elena Súlová, Trnava 15. 8. 1932

Ladislav Geró, Nitra 7. 8. 1932

Jozef Melek, Námestovo 17. 8. 1932

Emília Ilončíaková, Pruské 8. 8. 1932

90 rokov

Ružena Závradská, Gajary 31. 8. 1931

91 rokov

Anna Viteková, Žilina 9. 8. 1930

Pál Sebok, Štítnik 28. 8. 1930

Milan Tunega, Trenčín 16. 8. 1930

Vojtech Brázdovič, Bratislava 30. 8. 1930

Ján Gdovič, Žilina 19. 8. 1930

92 rokov

Helena Hlbocká, Boleráz 17. 8. 1929

93 rokov

Mária Červienková, Nitra 24. 8. 1928

96 rokov

Martin Markuliak, Bratislava 23. 8. 1925

101 rokov

Magdaléna Lofajová, Bratislava 26. 8. 1920

**Jubilantom
srdečne blahozeláme**

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 100 EUR

MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 20 EUR

Soňa a Peter Svoren, Bratislava 50 EUR

Jozef Tóth, Trenčín 32 EUR

Jozef Rydlo, Bratislava 100 EUR

RO PV ZPKO Nitra 70 EUR

Ing. Viliam Zopp, Bratislava 10 EUR

Ing. Rastislav Kalafut, Bratislava 10 EUR

Ján Hurban, Malacky 8 EUR

Mária Sýkorová, Bratislava 10 EUR

Zlata Michalicová, Bardejov 30 EUR

Magdaléna Brodňanská, Žaškov 16 EUR

Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 10 EUR

Arpád Tarnóczy, Nováky 10 EUR

Viera Radiková, Svätý Jur 88 EUR

Mgr. Igor Gajdoš, Veľké Kostolany 40 EUR

MUDr. Teodor Streicher, Bojnice 50 EUR

Jozef Olejník, Ružomberok 25 EUR

Michal Malatinský 10 EUR

Ing. Marián Hromádka, Trnava 100 EUR

Martin Lacko, Modrová 280 EUR

Patrik Habo 200 EUR

Miloš Sečkar, Ružomberok 20 EUR

Pavol Mihalič, Stupava 40 EUR

František Petrek, Levoča 20 EUR

Darcom vyslovujeme úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 84 rokov, 25. júna 2021, zomrela **Ľudmila BATOROVÁ** z Chlievan, dlhoročná členka a funkcionárka výboru RO PV ZPKO v Bánovciach nad Bebravou. Rozlúčka so zosnulou sa konala 27. júna 2021 na cintoríne v Chlievanoch za účasti členov RO PV ZPKO v Bánovciach nad Bebravou.

† Vo veku 88 rokov, 26. júna 2021, zomrela **Irena ŠRANKOVÁ** z Veľkého Lapáša, dlhoročná členka RO PV ZPKO v Nitre. Rozlúčka so zosnulou sa konala 29. júna 2021 v rímskokatolíckom kostole vo Veľkom Lapáši a na cintoríne vo Veľkom Lapáši za účasti predsedníčky RO PV ZPKO v Nitre Alžbety Loudovej a členov Jozefa Turčeka a Violy Svitačovej.

† Vo veku 95 rokov, 20. júna 2021, zomrela **Anna KOZÁKOVÁ** z Zborova. Rozlúčka so zosnulou sa konala 22. júna 2021 v rímskokatolíckom kostole v Zborove a na cintoríne v Zborove.

† Vo veku 97 rokov, 17. júla 2021, zomrela **Gabriela HORVÁTHOVÁ** z Prievidze, dlhoročná členka RO PV ZPKO v Prievidzi. Rozlúčka so zosnulou sa konala 22. júla 2021 v Dome smútku v Prievidzi za účasti členov RO PV ZPKO v Prievidzi. **Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť**

Ján Litecký Šveda (zľava), Július Binder a Ján Košiar počas aktu odhalenia pamätnej tabule Jána Chryzostoma kardinála Korca v Nitre.

Foto Eva Zelenayová

Celý život kresťan a Slováč

V pondelok 26. júla 2021, vo veku nedožitých 90 rokov, zomrel otec Vodného diela Gabčíkovo a bývalý poslanec NR SR **Július Binder**. Navždy sa zachová jeho povel: Sypte! ktorým sa ráno 24. októbra 1992 začalo prehradenie koryta Dunaja, ako sám povedal, „viditeľné pre celý svet“. Bolo to veľké víťazstvo Slovenska v zápase s Maďarskom, v predvečer vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Naposledy sme spolu odhaľovali pamätnú tabuľu Jána Chryzostoma Korca v Nitre. (zl)

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať,

akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109**, alebo sa kontaktujú na tel. číslo: **02-52 63 81 56**.

Darcom úprimne ďakujeme
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

■ PRIPOMÍNANIE

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

Pani Anna Kozáková zo Zbo-rova je príkladom odvážnych žien, ktoré sa nebáli postaviť proti režimu aj za cenu straty vlastnej slobody. Za obranu kňaza ju odsúdili na štyri roky väzenia. Vlni, pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu ocenil starosta obce Mgr. Ján Šurkala, PhD. pani Kozákovu Cenou starostu obce. Už nie je medzi nami. Zomrela 20. júna tohto roku. Doopatrovala ju neter Beáta Štefuričková (na snímke). Čest' jej pamiatke! (red)

Hrušovský predsedom MS?

S radosťou privítala naša organizáciu informáciu o kandidatúre prof. MUDr. Štefana Hrušovského, CSc., Dr. SVS. na funkciu predsedu Matice slovenskej. Profesor Hrušovský je členom viacerých národných združení, presadzuje kresťanské hodnoty, ochranu života, zachovanie rodiny, rozvoj slovenskej kultúry, spoločenského a duchovného života, vyvážené vzdelávanie v národnom duchu, individuálnu slobodu, teda všetko, na čom zakladateľom Matice slovenskej záležalo a prečo ju vytvoril. Preto má podporu vedenia PV ZPKO.

● **Malé knižkupectvo Svojet** v bratislavskej Liga pasáží ponúka knihy, ktoré inde nekúpite. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

Knihkupectvo Svojet
Predajňa vydavateľstva MS

Dunajská 18
Liga Pasáž
811 09 Bratislava

Telefón: 0903 946 718
Email: kniha.svojet@gmail.com
Web: www.svojet.sk

Je mladosť naša večná v stáлом boji-
 my nastavíme predsa i keď srdce v krvi
 dať plati životu. Hoci nám neodkroji
 osud zaslužený okruh chleba,
 my budeme vždy dušou, srdcom celým proť,
 kde nás pretopisoch bude treba.

Ty i ja v kruhu sestier, bratov sľúbili sme
 byť verní v práci, na boj pripravení,
 keď dokážeme to verne v slove, čine, písme,
 a žine Bohu, bližným, drahéj zemi.

*

